

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiskar: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt 2, Postfach 124

Letnik XI.

Celovec, petek, 11. maj 1956

Štev. 19 (733)

Naš delovni človek ima svojo vest

Volitve so pred durmi. Vsaka hiša je zasuta s propagandnim papirjem. Tudi taki krogi, ki sicer za stvarne potrebe naših krajev nimajo smisla, se trudijo tod za glasove volivcev.

Nestvarna, zlagana in deloma prav odurna propaganda OeVP je našemu politično zrelemu človeku odvratna. O celi vrsti kandidatov te stranke ve naše ljudstvo, da niso njegovi prijatelji. V naših krajih vsaj ne morejo biti privlačni znani šovinisti, vindišarji in hitlerjevski oficirji. Če je politično pastirsko pismo mišljeno njim v podporo, bo pri našem ljudstvu le malo zaleglo. Naš delovni človek ima svojo vest in ne čuti potrebe, da bi se ravnal po brezvestnih receptih, ki mu jih vsiljujejo drugi.

Družbica nepoboljšljivih nacistov je FPOe. V pomanjkanju stvarnega programa se še bolj kakor OeVP izživlja v nacistični gonji proti dvojezičnim šolam in ostalim v državni pogodbi zajamčenim pravicam našega ljudstva. Kakor so sami zapisali, se cilji te stranke dejansko najbolje odražajo v sestavi njene kandidatne liste: ilegalni nacisti, Ritterkreuz-trägerji in komandanti v Hitlerjevi vojski. Za cilje take družine se pošteni ljudje ne morejo navduševati, nasprotno, za delovnega in miroljubnega človeka so zoprni.

Dolgo je trajalo, preden so se pri Tedniku-Kroniki končno vsaj megleno »izjasnili«. Verjetno smatrajo svoje bralce za zelo neumne, sicer jim ne bi na dolgo in široko razlagali, kar ve pri nas že vsak

ga »stališča« pa so tudi bralci Tednika mnenja, da je zelo majavo in nestalno in da je tokrat podobno nečemu, kar ni ne tič ne miš. Tič ima perje, miš pa vsaj dlako, Tednikovo stališče pa nima ne perja ne dlake, marveč je čisto golo — slepomišenje. Gospodje niso imeli toliko civilne korajže, da bi enostavno povedali, da so za OeVP, zato filozofirajo o »našem polju, našem gozdu, itd. ter o Kristusovem nauku in božjem glasu«, v tistem upanju namreč, da so bralci že pozabili kako surovo je odklonil zahteve slov. izseljencev sekretar OeVP-kluba in kaj sta pred nedavnim povedala visoka OeVP-kandidata za »Nationalrat« — Raab v Borovljah in Figl v St. Jakobu v Rožu.

Tudi ljudje, ki so v Stalinovi dobi izdajali poseben kominformovski listič za blatenje naprednih organizacij koroških Slovencev in za hujskanje proti socialistični Jugoslaviji, se ne sramujejo prilizneno loviti slovenske glasove. Ni jim vseč, da se naše ljudstvo odloča za socia-

listično stranko. Z letaki in okrožnicami v slabi slovenščini dopovedujejo, da se vzemajo za nacionalne interese koroških Slovencev, za vsebino odgovorni pa niti ne ve ali pa mu ni po volji, da je na slovenskem in dvojezičnem ozemlju tudi slovensčina uradni jezik. Morda ne bi bilo nekoristno, če bi se ti ljudje v svojih skromnih vrstah skušali znebiti provokatorjev in če bi si osvojili spoznanja 20. kongresa v Moskvi o različnih poteh v socializmu, namesto da po starih šablonah še vedno ne najdejo nobene razlike v političnih in gospodarskih konceptih avstrijskih socialistov in meščanskih kapitalističnih strank.

Slovenski volivci po večini dobro vedo, kakšen pomen imajo tokrat volitve v državni in deželni zbor. Po stvarni presoji in treznem premisleku bodo sebi in svojemu ljudstvu v korist ter v korist naprednega razvoja in utrditve demokracije v državi in deželi oddali v nedeljo obe glasovnici za Socialistično stranko.

Nova sovjetska politika ni manever

V tisku in propagandističnih govorih se pri nas še vedno pojavljajo trditve, da so spremembe v Sovjetski zvezi, o katerih je širši svet slišal zlasti po moskovskem kongresu, samo nova taktika sovjetskega vodstva. Tako so sprva posebno v zahodnih državah ocenjevali te dogodke. Te dni

V zvezi z različnimi vestmi, ugibanji in nestvarnimi kombinacijami je zanimiva ocena, ki jo je dal predsednik Jugoslavije Tito direktorju pariškega lista »Le Monde«.

»Spremembe v Sovjetski zvezi« — je dejal Tito — »se mi zde velike važnosti za prihodnost SZ kot za prihodnost drugih socialističnih držav ter sveta sploh, kajti pristop k novim metodam v mednarodnih odnosih je takšen, da bo pripomogel k razvoju miru. Ta razvoj ima pomen zlasti za nas Jugoslovane, kajti prav naša država je bila tista, ki je najbolj občutila učinek Stalinskih metod. Ta sistem pa ni bil brez hudih nevšečnosti tudi za samo Sovjetsko zvezo. Zaradi tega se po mojem mnenju ne more več povrniti. Na Zahodu gledajo nekateri s skepto na ta novi položaj, kot da gre zgolj za neki taktični manever. To pa je napaka. Spremembe so pregloboke, da bi lahko bile samo taktični manever. Sedanji voditelji Sovjetske zveze so se pač lahko po izkušnji prepričali, da stalinske metode niso dopuščale nikakega napredka.«

Tito je tudi izjavil, da ne dvomi, da je bil v Sovjetski zvezi napravljen velik korak na poti socialistične demokratizacije.

Na vprašanje o morebitni ustanovitvi nove internacionale, ki naj bi zajela komunistične in socialistične stranke, pa je Tito dejal: »Po razpustitvi Kominforma je izključeno, da bi prišlo do ustanovitve nove ali širše organizacije s podobnim značajem«. Dostavil je, da položaj komunističnih strank v zahodnih državah ni istoveten s položajem v vzhodnih državah, kjer so te stranke na oblasti. Zato sedaj ni mogoča internacionala vseh komunističnih strank. Vsekakor pa bodo potrebni stiki med temi organizacijami, zlasti med tistimi na Vzhodu z namenom, da si posredujejo svoje izkušnje.

O možnosti ustanovitve balkanske zveze in pa o balkanskem paktu je Tito dejal: »Glede prve točke nimamo mi nikakega namena, ker balkanska zveza absolutno ni aktualna. Kaka taka politika ne bi bila ne realistična ne koristna. Kar pa zadeva balkanski pakt, smo mi vedno mnenja, da je potrebno poglobiti odnose z Grčijo in s Turčijo kljub sporom med tema dvema državama.«

Zistersdorf in „višji vidiki“

»Zistersdorf je daleč, tam naj črpa petrolej »Niogas« ali Waldbrunner. Pri nas teče mleko, njegova cena je za nas važnejša! V ostalem so do nas vsi enako krivični!«

Tako mi je razlagal nedavno svojo zbežanost znanec iz naše vasi, ki ga je bilo že vnaprej sram, ker mu nekdo iz »višjih vidikov« podtikava volilni listek našemu ljudstvu od nekdanj sovražne stranke »vsaj za državni zbor«! Še dolgo potem, ko sva jasnila pogleda, sem se zamislil in se odločil, da napišem teh par vrstic.

Resda, nimamo ne nafte ne petroleja in večini izmed nas so gospodarska vprašanja v zvezi s tem zakladom obdonavskih krajev malo poznana. Vendar je vsakomur jasno, da bomo imeli pregled in vpliv na gospodarjenje s tem bogastvom zemlje samo, če ga bomo dobili kot državljanji nad premoženjem svoje države. Kdo izve kaj o velikanskih dobičkih mogočnih privatnih podjetnikov? Kako naj bi od njih celo kaj pričakovali? Pravijo, da bi udeležili tudi malega človeka kot »akcionarja« na dobičkih: Nihče pa ne pove, kdo in kako bi pravice »ljudskih akcionarjev« uveljavljal in zastopal? Na te špekulacije se razume mala peščica, ki bi po kvartopirskem zakonu kmalu imela v rokah ase in desetak ter trumfe, da nato pokliče v svoj kupček še uboge kmetiče. »Ljudski akcionarji« pa bi zaman čakali na svoj delež. Kajti Zistersdorf je daleč...

Mislím, da v praksi »ljudski akcionar« ne bi zaslužil niti vožnje na občni zbor, če se ga ne usmili Waldbrunner s svojimi državnimi železnicami... In vendar gotovi ljudje pravijo, da od državnih podjetij nič nimamo koristi in da delajo v zgubo. Morda bi bilo koristno, ko bi železnice in pošta zaračunali svoje storitve tistim, ki njihovo gospodarstvenost kritizirajo, po resničnih stroških in ne po splošnih socialnih vidikih. Osebo pa ne bi hotel plačevati niti poštnin, ki bi nam jih računali v sili privatni poštarji! Razlika med računom privatne bolnice in državne ustanove sem namreč že okusil. Ni me prepričala o škodljivosti državnega gospodarjenja za malega človeka.

Za mleko da gre? Preveč v to ne verjamem. Na Nižjem Avstrijskem ga imajo neprimerno več in vendar govorijo mnogo manj o njem kot pri nas na Koroškem. V ostalem se mi zdi nelogično, zakaj naj bi reševala ceno mleku država, petrolej pa naj bi pod nobenim pogojem ne smel priti pod državno kontrolo. In to kljub temu, da gre 98 % mleka skozi mlekarne, ki jih upravljajo izključno veljaki OeVP. Vprašujem, kakšen vpliv ima mali kmečki producent mleka na gospodarjenje mlekar, njihovih združenj in fondov? To stvar poznamo od blizu in prav malo je čutili skrbi za malega človeka. Razlika pa je v tem, da gredo tam milijoni svojo pot brez državne kontrole, brez vpogleda in možnosti kritike za vse one, ki niso ravno pri samem koritu. Slednjih sicer res ni malo, ker rabimo močno »meščansko sredino«, da se mala peščica kapitalističnega vrha ne znajde neposredno iz oči v oči nasproti milijonskim množicam malih, kmetov in delavcev.

To so brez dvoma »najvišji vidiki«. Ne vem, zakaj bi nas silili ti vidiki v borbo za protiljudske špekulante...

Naše ozemlje je nerazvito in gospodarsko zaostalo. Ne po krivdi našega pridenega delovnega ljudstva, marveč zaradi dolgodobnega zanemarjanja in zapostavljanja. Ali nam bodo pomagali naenkrat zastopniki gospodarskega sistema, ki je doslej in povsod le odnašal in kjer je nagal, samo zato, da bi vse osvojil? Celo

Slovenci smo za

socialni napredek

gospodarsko enakopravnost južne Koroške

narodnostno strpnost

zato bomo volili 13. maja

Socialistično stranko Avstrije — SPÖ

šolarček, zakaj imajo »običajno na ENI poli papirja natisnjene glasovnice DVA listka«, kako se jih lahko razreže in kako se jih vtika v kuverto. Res, za to veliko odkritje je bila potrebna seja Narodnega sveta koroških Slovencev! Glede njihove-

pa so zunanji ministri na zasedanju članic Atlantskega pakta v Parizu v svojih govorih poudarili svoje prepričanje, da novi razvoj v sovjetski politiki ni nikak manever, marveč izraz sprememb, ki se v zadnjem času dogajajo v Sovjetski zvezi.

Južni Tiroolci se obračajo na oba pogodbeni partnerja

Južnotiroolski deželni zbor je prejšnji teden z veliko večino zavrnil zahtevo nekega neofašističnega poslanca, da bi govor južnotiroolskega deželnega glavarja ing. Puppa, ki ga je imel v tirolskem radiu, označili in obsodili kot poziv inozemskega prebivalstvu za vmešavanje v notranje italijanske zadeve. Južnotiroolski deželni glavar je dejal, da svojega govora po avstrijskem radiu ne smatra za izdajstvo države ali za političen prekršek, marveč kot nekaj samo po sebi razumljivega. S svojim govorom je hotel doseči, da bi Avstrija zadostila svoji dolžnosti, ki jo je prevzela s podpisom Pariške pogodbe. Kot deželni glavar smatra, da je dolžan vse

podvzeti, da se uresniči južnotiroolska deželna avtonomija, ki jo zagotavlja italijanski ustavni zakon. Ob tej priložnosti je južnotiroolski deželni asesor dr. Benedikter poudaril, da imajo Južni Tiroolci in njihovi politični predstavniki na temelju Pariške pogodbe pravico, da se obračajo na oba pogodbeni partnerja in da jim te pravice tudi italijanska država ni nikdar zanikala.

Člen 7 avstrijske Državne pogodbe je sestavni del avstrijske ustave. Partnerji avstrijske Državne pogodbe pa so: na eni strani avstrijska vlada, na drugi strani pa vlade aliiranih in asociiranih sil.

Prirodna bogastva naše države ne smejo služiti domačim in tujim bogatašem, postati morajo last ljudstva!

po krvavih signalih so slepi za revščino in bedo množic v Afriki, kaj bi jih motila naša pravica?

Brez dvoma, da nam gre krivica doma najbliže, ker se nam posmehuje, ker je pogosto udarec v obraz naši dokazani pripravljenosti in želji po toplem, človeškem sožitju med sosedi. Kdor sodi, naj koplje globlje in našel (mnog morda odkril) bo, da korenine krivic vodijo vedno spet v isti zelnik. Tako se dogaja, da se sem ter tja tudi rdeči nageljni uklanjajo šumenju sape, ki smešno grozeče giba škrbaste starikave hraste...

Preglejte, kako neokusno so nam na svoji listi postavili v opomin vsem, ki morda le še niso verjeli v brezobzirnost nameravane nasilnosti, nacionalistične in nacistične hujskače. S ponosom pa še zapisujejo, da to ni samo vaba nacistom, marveč resnični izraz upoštevanja nacionalno svobodnjaškega elementa v OVP. In to je bolj dejstvo kot krščanska fasada.

Kdor tem ljudem da svoj glas, iz slepote, iz jeze, iz brezbrčnosti ali »iz višjih vidikov«, mu ni pomagati. Ogromna večina na Koroškem in med našim ljudstvom jim bo dala 13. majnika odgovor na vse hujskanje in grožnje: V našem imenu ne bodo govorili, nikdar. Ne v gospodarskih, ne v socialnih in ne v narodnih vprašanjih.

Dr. Mirt Zwitter.

Kmečki ljudje volijo socialiste

Kakor običajno na lovu za profiti zemljiške gospode, bančnikov, tovarnarjev in prekupčevalcev, se je OVP tudi v tej volilni borbi spravila na kmečke ljudi. Ker pa nič več ne ve, kaj bi kmečkemu človeku povedala prikupnega, da bi ne škodovalo tistim, katerim ona služi, hoče njegov glas pridobiti z najbolj neznačajnim slepomišenjem in ostudnim zavijanjem vzrokov za njegov mizerni položaj. »Vsega so krivi socialisti in vse ti bodo vzeli socialisti! Zato voli OeVP«. To je geslo vse volilne gonje iz ust in izpod peresa čedalje bolj histeričnih propagandistov OeVP.

Toda kakšna je resnica?

Od leta 1945 naprej je imela OeVP večino v parlamentu in imenovala tudi predsednika vlade. Vsa leta je minister za kmetijstvo spadal med najprominentnejše veljake OeVP. Istotako minister za trgovino. Po svojih interesih je imenovala tudi ministra za finance. V vseh kmetijskih zbornicah ima njen Bauernbund večino in so predsedniki najvplivnejši OeVP-jevci. Na delitev pomoči Marshallovega plana za obnovo avstrijskega gospodarstva je imela OeVP največji, na obnovo kmetijstva pa popolni vpliv.

Ves ta čas se kmečki človek že bori za pravični zaslužek za svoje delo. Še vedno

padniki OeVP — se niso pravočasno založili za ureditev cene mleka in živine, temveč so z njo špekulirali na volitve. Kmečkim družinam so odklanjali otroške doklade, že več let zavlačujejo zakon o starostnem zavarovanju kmeta in splošni zakon o kmetijstvu. Vse to bi bili ustrezni ukrepi za pravični zaslužek kmečkega delovnega človeka.

Niti z očesom pa njih zbor ne trene, ko industrija navija cene kmetijskim potrebščinam in ko prekupčevalci po svoje krojijo dobičke. Denarje Marshallovega plana so najprej delili med seboj in svojimi prijatelji, kmetu pa ponujali ostanke, s katerimi je v obnovi svoje kmetije ostal na sredi poti in v dolgu.

Že enkrat je kmečki človek zaradi take agrarne politike in »skrbi« za kmečkega človeka zlezal v dolgove. To je bilo v letih 1930—1938, ko so na vodilnih mestih v državi sedeli deloma isti ljudje, ki sedaj predstavljajo OeVP in njihovi somišljeniki. Namesto, da bi takrat ozdravili celotno gospodarstvo in s tem ustvarili pogoje za boljši procvit kmetijstva, so eno tovarno za drugo zabarantali inozemskemu kapitalu, na vasi pa gospodarili z eksekutorji ter spravljali kmečka posestva v roke bankam, veleposestnikom in advokatom.

Tako se je OeVP postavljala za kmečke ljudi in nič drugega ne smemo od nje pričakovati po volitvah. Za gospodo v OeVP je in bo ostal kmečki delovni človek nosilec malte. Potrebuje ga, da bi ji držal hrbet, po katerem bi lahko plesala.

Kmečki človek je delavec, ki obdeluje svojo zemljo in s prodajo pridelkov išče zaslužek. Nikoli se še ni delavec v tovarni, v obrti in na gradilišču bogatil na račun kmečkega človeka, vedno so se bogatili bančniki, tovarnarji in prekupčevalci na račun obeh. To kmečki človek že dolgo vidi, kakor tudi že dolgo ve, da je njegovo blagostanje odvisno od višine služka in kupne moči delavca. Po desetletnem slepomišenju z njim pa je kmečki človek lahko spoznal, da za njega v OeVP ni mesta, temveč da je njegovo mesto v stranki delovnih ljudi — v socialistični stranki. (bl)

**Ker smo za višjo življenjsko raven
za socialno varnost in
za višjo kulturo
bomo volili Socialistično stranko
Avstrije!**

GOSPODARSKI DROBIŽ

Mednarodno sodelovanje za izkoriščanje hidroenergetskih virov

Ekonomski svet OZN je soglasno sprejel ameriško-francoski predlog o mednarodnem sodelovanju na področju izkoriščanja hidroenergetskih virov. Svet je generalnemu tajništvu OZN zastavil nalogo, naj ustanovi odbor strokovnjakov, ki se bo ukvarjal s tem vprašanjem. Ta odbor bo po potrebi sklical mednarodno konferenco o razvoju hidroenergetskih virov.

Velik izvoz nemškega hmelja

Izvoz hmelja iz zapadnonemške republike je dosegel v zadnjih letih povprečno 6.000 ton na leto, to je skoraj dvakrat več kakor pred vojno. Od zapadnonemškega pridelka gre skoraj 40 odstotkov v tujino in do 15 odstotkov v Vzhodno Nemčijo.

Uspeh avtomobilске razstave v Turinu

Dne 2. maja so zaprli v Turinu avtomobilsko razstavo. To je bila 38. razstava. Obiskalo jo je okoli pol milijona ljudi. Tovarna »Fiat« namerava še pojačiti vozila »1400« in »1900«. Vozilo Citroen DS 19 prinaša razne tehnične novosti. »Alfa Romeo 3500« se odlikuje zlasti po svoji aerodinamični liniji.

Resolucija Gospodarsko-socialnega sveta

Gospodarsko-socialni svet Združenih narodov je sprejel resolucijo, v kateri obsoja vse »Oblike prisilnega dela«. Zanj so glasovale delegacije 13 dežel, dve sta glasovali proti njej, tri pa se niso izjasnile.

pa je zanj prikrajšan. Trije gospodarski ministri in vsi predsedniki kmetijskih zbornic ter večina poslancev — vsi pri-

V Indiji še dva petletna načrta

Indijski svet za nacionalni razvoj je brez bistvenih sprememb potrdil osnutek drugega petletnega načrta ter v posebni poslanici pozval prebivalstvo Indije, naj vložijo vse sile za izpolnitev tega načrta. Indijski ministrski predsednik Nehru je izjavil, da sta potrebna še dva petletna načrta za gospodarski razvoj, da bi Indija

lahko šla po poti stalnega in nezadržanega napredka. V skladu z drugim indijskim petletnim načrtom bo država kmalu prevzela nadzorstvo nad oborožitveno industrijo, atomsko energijo, jeklarsko industrijo, ladjedelništvom, električno energijo in prevozom.

Dan letalstva

V nedeljo, dne 29. aprila je avstrijski Aero-klub obhajal svoj vsakoletni Dan letalstva in so bile po vsej državi razne prireditve, na katerih se je zlasti izkazalo jadralno letalstvo. Na prireditvi na

Dunaju sta ob tej priložnosti sodelovala tudi helikopter in balon. Posebnega pomena so bile letošnje letalske prireditve tudi zaradi tega, ker so bile prirejene prvič v svobodni Avstriji (AND/Keyst).

PO ŠIRNEM SVETU

New York. — S 1. majem je prevzel predsedniško mesto v Varnostnem svetu OZN dr. Brilej — predstavnik Jugoslavije, ki je bila na 10. zasedanju Generalne skupščine izvoljena za člana Varnostnega sveta. Jugoslovanski predstavnik bo ta položaj zavzemal do konca maja, za njim pa bo predsedstvo prevzel sovjetski predstavnik.

Buenos Aires. — Argentinski predsednik Arramburo je 1. maja ukinil ustavo, ki jo je pred sedmimi leti proglasila Peronova vlada. Sedaj je spet v veljavi stara ustava. Ob tej priložnosti je Arramburo zagotovil, da bodo z zakonom zajamčili sindikalne svoboščine, omogočili svobodne sindikalne volitve in ustanovili organ za socialno skrbstvo.

Mogadiš. — V Somaliji, nekdanji italijanski koloniji, ki je sedaj pod skrbništvom Združenih narodov in bo prejela leta 1960 popolno neodvisnost, je prišel 1. maja z delom prvi parlament v zgodovini te dežele.

Trst. — S štiriindvajseturno stavko so uslužbenci tržaškega mestnega podjetja ukinili ves tramvajski in trolejbusni promet v mestu. Stavka, ki jo je vodil sindikat, je popolnoma uspeša in pričakujejo, da bodo uslužbenci dosegli sklenitev nove delovne pogodbe.

Bled. — Obiskovalci Bleda si bodo lahko ogledali razstavo Bled-Commerce, ki so jo pred kratkim odprli in prikazuje povprečni prerez industrijske delavnosti Jugoslavije. Številna jugoslovanska podjetja imajo razstavljene svoje najnovejše izdelke. Razstava bo odprta skozi vso tujskoprometno sezono.

Beograd. — V Jugoslavijo je prispešla na 17-dnevni obisk češkoslovaška parlamentarna delegacija. Ogledala si bo nekatera večja industrijska podjetja ter kulturne in zdravstvene ustanove. Poleg drugih pokrajin bo obiskala tudi Slovenijo.

Washington. — ZDA bodo tudi v bodoče dajale pomoč tujini v glavnem na podlagi dvostranskih pogodb ali na podlagi regionalnega združevanja, ne pa preko OZN — je izjavil Eisenhower novinarjem. Ameriški delegat v OZN Lodg pa se je zavzel za to, da bi šla ameriška pomoč tujini čedalje bolj preko OZN.

London. — Zapadne velesile in Kanada so sporočile, da so bila pogajanja s Sovjetsko zvezo o razorožitvi prekinjena, ker so zašla na mrtvo točko, vendar smatrajo, da je še vedno mogoče doseči s Sovjetsko zvezo sporazum o razorožitvi.

Dunaj. — Gospodarski in socialni svet Združenih narodov je izvolil Avstrijo v komisijo za mamila te mednarodne ustanove.

Varšava. — Na podlagi amnestije, ki jo je odobril poljski parlament, so izpustili iz zaporov že nad 5000 oseb. Največ so jih doslej izpustili v Krakovu.

Atene. — Grški primas je naslovil na grški narod poslanico, v kateri ga poziva na »mirno križarsko vojno« v pomoč bratskemu ciprskemu ljudstvu v njegovi osvobodilni borbi. Nadškof dolži Britance, da skušajo s srednjeveškim mučenjem in hitlerjanskimi metodami zadušiti glas ciprskega ljudstva v borbi za svobodo.

Bonn. — Zahodnonemški Bundestag je odobril vladni načrt zakona, ki uvaja obvezno vojaško službo s službenim rokom 18 mesecev. Socialdemokratski poslanci so glasovali proti zakonu.

New York. — Kakor ocenjuje ameriški list »Redbook«, je v vseh delih sveta, kjer so se nahajali in se še nahajajo ameriški vojaki, okoli 400.000 od njih zapuščenih nezakonskih otrok. Le okoli 2000-im od njih plačujejo njihovi očetje podpore. Od teh 400.000 jih odpade že samo na Nemčijo okoli 85.000.

Polna zaposlitev in starostna zaščita sta najboljši ljudski delnici delovnega človeka

Ivan Cankar — glasnik naše dobe

Ob 80-letnici njegovega rojstva

S polnim upravičenjem lahko nazivamo Ivana Cankarja osrednjo postavbo slovenske moderne književnosti in največjega mojstra slovenske besede. Nihče pred njim in doslej tudi nihče za njim ni prispeval k slovenski literaturi takega zaklada, kot ga je v svojem komaj dobro 40-letnem življenju ustvaril prav on. To njegovo delo in ustvarjanje je bilo vsestransko: prvim letom pesnikovanja je sledila nadvse plodna doba pisateljevanja, bil je tudi kritik, satirik in dramatik, hkrati pa duhovit politični delavec in govornik ter pisec številnih političnih in polemičnih spisov. Kot prvi slovenski poklicni pisatelj in utemeljitelj moderne slovenske proze ter umetniške drame pa je bil Cankar v prvi vrsti tudi oster družbeni kritik in dosleden borec za resnico, svobodo in boljše življenje delovnih ljudi.

Rojen kot sin mnogoštevilne proletarske družine je Ivan Cankar že od zgodnje mladosti spoznaval in na lastni koži ob-

vsakdanji kruh. S temi občutki in spoznanji je prepojil tudi vsa svoja literarna dela, kakor je svojemu rojstnemu kraju in predvsem svoji materi postavil veličasten spomenik, prežet z neizmerno ljubeznijo in hrepenenjem po mladosti, čeprav je bila le-ta polna grenkih spoznanj. Življenje delavstva pa je iz neposredne bližine spoznal v letih svojega bivanja na Dunaju, kjer so nastala tudi številna njegova dela, preporna obsodbe vseh tistih, ki so zakrivali razne socialne krivice. Svojo tesno povezanost s proletarci je izpričal tudi s kandidaturom v državni zbor na listi socialno-demokratske stranke ter s političnimi govori, predavanji in spisi, iz katerih pa ne zveni le njegova vera v lepšo bodočnost delovnih ljudi, marveč tudi ostra obsodba zatiranja njegovega slovenskega naroda.

V svojem ustvarjanju najprej nagnjen k pesništvu, se je kmalu oprijel proze in kot pripovednik približal slovensko pri-

ripovednih delih je Cankar izrazil vsebino družbenega življenja v svojih dramah. Ustvaril je Slovincem sodobno socialno dramo resne in satirične vsebine in v njej prikazal boj pozitivnih in negativnih družbenih sil. Pozitivne sile predstavljajo prebujajoči se proletarij in idealni izobraženci, negativne sile pa predstavniki propadajočega meščanskega razreda, meščanski politiki in vaški mogotci. Ustvaril je slovensko moderno dramo ter se uveljavil kot najboljši slovenski dramski oblikovalec življenja.

Posebej pa osvetljujejo in dopolnjujejo njegovo osebnost kritični, satirični in polemični spisi ter politični govori, v katerih se je bojeval zoper slovensko kulturno zaostalost ter vzgajal in učil delavski razred. Delavstvu je nazorno pojasnil vlogo delavskega razreda v slovenski družbeni stvarnosti in poslanstvo prave kulture. Ostro je napadel meščansko pojmovanje kulture v slovenskem javnem življenju, proglasil proletarij za edinega resničnega dediča vsega, kar so velikega ustvarili najboljši kulturni delavci, ter delavstvu jasno razkril bistvo njegovega boja, ki ni drugega kakor »boj za popolno socialno in politično osvobodjenje«.

Vse Cankarjevo umetniško delo, ki je raslo iz ljubezni do ljudstva in izpovedovalo vero v njegovo življenje, je bilo en sam družbeno-zgodovinski pomemben spopad z meščansko družbeno ureditvijo in je napovedovalo novo dobo, ko si bo »prerogjeni narod« lahko ustvarjal svojo kulturo, ki bo rasla iz njegovih bogatih

ustvarjalnih sil. Le prežet z močno vero v to bodočnost je mogel izpovedati:

Jaz, bratje, pa vem za domovino in mi vsi jo slutimo. Kar so nam siloma vzeli, za kar so nas ogoljufali in opeharili, bomo dobili povrnjeno in poplačano s stoterimi obrestmi! Naša domovina je boj in prihodnost; ta domovina je vredna najzlahajnejše krvi in najboljšega življenja. Iz muke trpljenja in suženjstva neštetihi milijonov bo vzrasla naša domovina: vsa ta lepa zemlja z vsem svojim neizmernim bogastvom. Tedaj bo le še grenak in grd spomin te gosposke domovine, na suženjstvu zidane, s krvjo in solzami gnojene, sramota človeštvu, zasmeh pravici...

Slovinci smo proti zlorabi „pravice staršev“!

Smo za splošno javno šolo

to je na dvojezičnem ozemlju splošna dvojezična šola

Zato bomo volili SPÖ!

čutil krivice, ki so se dogajale delovnemu človeku, zato je tudi vse svoje življenje razumel in čutil z delavcem, kateri se je boril za svoje pravice in za

povedno umetnost tako oblikovno kot tudi vsebinsko evropski književnosti. Upodobil je v svojih delih najrazličnejše plasti svojega ljudstva z vso njegovo težko življenjsko problematiko, prikazal družbene izkoriščevalce in trpeče ljudstvo, bičal krivico, brezsrčnost, hinavstvo in zlagano moralno. Kazal je ljudstvu svet svojih sanj in »slikal noč... da bi oko tem silneje zakoprnelo po čisti luči«. V upodabljanju resničnega življenja in svojega sanjskega sveta je bil Cankar hkrati realist in romantik. Kot bojevnik zoper domače zaplotniške razmere, v nenehni boju za lastni obstanek in za pravice delovnega ljudstva je v svojih pripovednih delih sijajno uveljavil svoje umetniške oblikovalne zmožnosti. Po trdih življenjskih izkušnjah in po natančnem opazovanju je globoko proniknil v človeško življenje in v družbeno dogajanje, kar mu je omogočilo, da je pisal črtice in novele, v katerih je izpovedal svoj odpor proti zlaganosti človeškega življenja, lažnemu rodoljubju, izmaličenim značajem v življenju, družbenim krivicam in izpovedal svoje razočaranje nad domovino ter nad takratno slovensko družbeno in kulturno resničnostjo.

Se mnogo bolj kakor v svojih pesmih

Slovenska izseljenska matica ob petletnici obstoja

Letos praznuje Slovenska izseljenska matica petletnico svojega obstoja in delovanja ter se lahko ponaša z lepimi uspehi, ki jih je dosegla v svojih prizadevanjih za čim tesnejšo povezavo med domovino in Slovenci, ki živijo na tujem. Zlasti s svojimi publikacijami — vsakoletnim Slovenskim izseljenskim koledarjem in mesečno revijo »Rodno grudo« — vključila v svoj krog in s tem v stalno povezavo s staro domovino slovenske izseljence po najrazličnejših krajih in deželah v Združenih državah Amerike, Kanade, Brazilije, Argentine, Francije, Nemčije, Belgije, Holandije, Egipta, Avstralije, Anglije in drugih.

Poleg drugega dela ima Slovenska izseljenska matica tudi za letos predviden »Izseljenski teden«, katerega glavna prireditelja v jugoslovanskem merilu bo tokrat v Ljubljani, in sicer v času od 6. do 12. avgusta.

Marija Janežič:

Doprinos koroških Slovencev k občaslovenski književnosti in kulturi

(Iz gradiva za seminarsko nalogo)

Kot izrazit otrok domoljubne romantike se je navduševal za številčno velike narode in bogate literature in je šel s svojimi zahtevami že v skrajnost. V svojem delu *Pravila, kako izobraževati ilirsko narečje i u obče slovenski jezik* je zasnoval izrazito romantični in v praksi neizvedljiv načrt, da bi se ilirski jeziki, to je južnoslovanski, postopoma zlili v skupen ilirski jezik, ta pa bi se polagoma z ostalimi slovanskimi jeziki spojil v enoten slovanski knjižni jezik. Bil je za tako imenovani jezikovni dualizem, da se za ljudstvo piše v živem jeziku, za izobražence pa v skupnem vseslovanskem jeziku. O tem vprašanju, ki je bilo osrednja komponenta njegovega življenjskega dela, je napisal nešteto člankov, razprav in knjig z namenom, da bi pospešile izvedbo zasnovanega načrta. V isti namen je izdajal v Celovcu v letih 1873 do 1875 list *Slavjan — časnik slovstven i uzajemen za Slavjane književne i prosvetljene*. Z novimi jezikovnimi reformami je skušal vplivati tudi v šoli in je napisal šolske knjige z latinskimi in cirilskimi teksti, sestavljal vseslovenske slovnice in uzajemen pravopis. Majar je posegel tudi v jezikovni boj, ki se je sprožil leta 1848 ob vprašanju, kakšen jezik uvesti v šole in urade in kako naj se

prevaja državni zakonik, ali v živem slovenskem ali ilirskem jeziku. Ta boj se je končal z zmago mladih, Svetca, Cigaleta, Cegnarja in drugih, ki so pri uvedbi novih oblik upoštevali delno tudi Majarjevo zahtevo, da se morajo pisati le take oblike, ki so vseslovenske ali vsaj veliki večini znane... To je bil velik Majarjev uspeh, katerega se pa ni veselil; trdovratno je vztrajal pri svojih fantastičnih sanjah in neutrudno delal ter pisal, da bi jih uresničil.

Pri kritičnem pregledu Majarjevega dela, ki je po kvantiteti zelo obsežno, ugotovimo, da o nekaterih literarno-estetskih vrednotah ne moremo govoriti. Majar ni imel posebnega smisla za leposlovje. Skoraj vse sile je vložil v svoje življenjsko delo, ki pa je bilo zaradi njegovih fantastičnih načrtov in zahtev večinoma brezplodno za razvoj slovenskega slovstva. Pridobil si je velike zasluge kot koroški voditelj in vzgojitelj mladine. Njegov učenec J. Sumper se ga spominja takole: *Marija Majar je bil središče in ognjišče za celovške Slovence. On je povabljal dijake na petje, nje učil slovenske pesmi, a nas je tudi prav po slovansko pogostoval... S slovensko knjigo in časopisom ter z živo besedo je*

vzgojil vrsto zavednih koroških slovenskih izobražencev.

Za delovanje med koroškim slovenskim ljudstvom je dobil tudi on svoje »plačilo«. Kot vsi koroški rodoljubi je bil preganjan, toda ni prenehal navduševati svojih rojakov za slovenstvo in slovanstvo, dokler se ni kot razočaran in zagrenjen starček umaknil iz domovine ter leta 1892 umrl v Pragi.

IV.

KULTURNO IN POLITIČNO DOGAJANJE v letih od 1848 do 1900 s posebnim poudarkom na 50. in 60. leta

Vodilno vlogo v slovenskem kulturnem življenju in vlogo slovenskega literarnega središča v 50. in 60. letih 19. stoletja priznavajo Celovcu vsi slovenski literarni zgodovinarji. V času po letu 1848 stojijo na čelu slovenskega narodnega gibanja na Koroškem tri vodilne osebnosti: Matija Majar in Andrej Einspieler ter mladi Anton Janežič, katerega ime je v slovenski literarni zgodovini zapisano med najbolj zaslužnimi literarnimi organizatorji.

V drugem in tretjem desetletju 19. stoletja je bil *Anton Martin Slomšek* učitelj in vodnik koroških rodoljubov. Že kot bogoslovec v Celovcu je s poukom slovensčine vplival sošolcem ljubezen do maternega jezika in slovenstva sploh. Prav tako je vzgajal in bodril narodno zavest kot bogoslovni vzgojitelj.

Nagrajenci Körnerjeve ustanove

Na sliki vidimo del letošnjih nagrajencev Körnerjeve ustanove, med katerimi je — kakor smo poročali že v predzadnji številki — tudi pet Korošcev. Doslej je bilo v okviru Körnerjeve ustanove razdeljenih nad milijon šilingov med umetnike in znanstvenike. (AND/Keystone)

Njegovi nauki niso padli na neplodna tla. Že pred letom 1848, posebno pa v 50. in 60. letih sta to pokazala Slomškova učenca Matija Majar in Andrej Einspieler, katerima se je pridružil po letu 1848 še delavni in požrtvovalni Anton Janežič, ki je s svojim literarno-organizatorskim delom pritegnil vse tedanje napredne pisateljske moči v Celovec, kjer se je takrat razvilo tudi napredno politično življenje in je Celovec postal vodilno mesto v slovenskem kulturnem življenju.

To je bila doba po letu 1848, ki je v življenju slovenskega naroda velike važnosti. Prvič so stopili Slovenci v politično življenje in zahtevali svoje osnovne pravice. Čeprav je ostala večina slovenskih zahtev neizpolnjena, vendar jim je prav ta doba prinesla nekaj važnih uspehov, ki so položili temelje slovenskemu političnemu in kulturnemu življenju. Takoj po prevratnih dneh, ko je Celovec sprejel marčno revolucijo s slavnostno razsvetlavo in rajanjem, je naš rojak Matija Majar objavil svojo poslanico v Novicah in kot prvi Slovenec postavil odločno zahtevo po enakopravnosti slovenskega jezika v šoli in uradu. Tu pravi, da... *tako imenitnega časa za Slovence še ni bilo... da tega zlatega časa ne smemo zamuditi... želimo več stvari... najimennitnejša pa je, da bode nam svobodno, da moremo... kadar koli bočemo po malim v šole in v kanclije vpeljati naš slovenski jezik.*

(Se nadaljuje)

Bistrica v Rožu

Na pobudo vodje krajevne organizacije Rdečega križa, učitelja Lauseggerja, so na Bistrici priredili tečaj Rdečega križa za prvo pomoč. Tečaj je teoretično in praktično vodil zdravnik dr. Stanko Jelen, ki je udeležencem posredoval potrebno znanje in spretnost na tem področju. Zamilsel, da si ljudje osvajajo znanje za prvo pomoč pri nesrečah, je v času, ko pretijo nevarnosti na vseh koncih in krajih, brez dvoma zelo hvaležna in koristna zadeva.

Hodiše

Na tragičen in nepričakovan način je prišel ob življenje komaj dveletni fantek Martin Šmid v Plazišču. Deček se je igral zunaj hiše, naenkrat pa je izginil. Kmalu so zapazili, da ga je zmanjkalo ter so ga pričeli takoj iskati. Kake pol ure pozneje so fanta res našli v potoku, iz katerega so ga potegnili brez vsakega znaka življenja. Vsi poizkusi oživljenja so bili brez uspeha in tudi zdravnik, ki je kmalu prispelel, ni mogel več rešiti otroka.

Kostanje

Pred okoli tremi tedni so pričeli z gradnjo vozne poti iz Vrbe na Kostanje. Z dograditvijo te poti bo ustrezno davni želji prebivalstva v tej lepi gorski vasi ter tudi v veliko korist sosednim občinam. S primerno potjo bo olajšan transport naših kmečkih pridelkov in potrebščin. To nam bo v veliko gospodarsko korist, ker bodo z lažjim prevozom pridobili naši pridelki na vrednosti in bo prevažanje združeno z manjšimi dovoznimi stroški. Zelo važnega pomena bo tudi, ko bo naš kraj na ta način bolj odprt tujskemu prometu ter se bo, lahko pričakujemo, dotok gostov na našo edinstveno lepo izletno točko gotovo zelo pojačal.

S tem delom bo izpolnjeno tudi zagotovilo deželnega glavarja gospoda Wendeniga, ki ga je podal ob priložnosti svojega volilnega zborovanja v Kostanjah. Stroški za izvedbo tega projekta bodo se-

**Hujškačem na nacionalno mržnjo
ne bomo dali svojega glasu!**

ve veliki, toda s pomočjo znatnih sredstev dežele in države jih bomo zmogli. Prispevek, ki ga morajo utrpeti interesi, znaša 10 odstotkov proračuna, kar bodo povečini izravnali z lastnim delom, 90 odstotkov pa bo prispevala dežela in država.

Grebinj

Nesreča nikoli ne počiva in nihče ne ve, kje da ga čaka. Nedavno sta se ponesrečila kmet Franc Silian iz Gorenč in devetletni kmečki fant Erich Furian. Pri kmetu Pučju v Lipi sta se kratko časa mudila pod nekim sadnim drevesom. Na vejo tega drevesa so bila prislonjena debela mladih smrek. Nenadoma se je veja prelomila in debela so padla ter zadela kmeta in fanta in ju podrla na tla. Oba sta se tako močno poškodovala, da so ju morali prepeljati v bolnišnico v Celovec.

Velikovec

Prvega maja so v Velikovcu odprli novo urejeno mladinsko prenočišče organizacije »Naturfreunde« (Priatelj narave). Zatočišče bo služilo mladim turistom za začasno bivanje v Velikovcu, od koder bodo lahko delali izlete in spoznavali lepote in zanimivosti spodnjega področja naše dežele. Otvoritev je izvedel župan Hosp in izrazil svoje veselje, da je tudi v Velikovcu omogočeno prehodno taborjenje za potujočo mladino.

Vogrče

Žalosten pogreb smo imeli v soboto, dne 5. maja, v Vogrčah. Prekmalu je moral zapustiti ta svet komaj 20-letni, vsepovsod priljubljeni elektromonter Flori-

V poletnem času, to je od 1. maja do 15. septembra, ordinira dentistka Helena Galle, Celovec, Bahnhofstrasse 38b, vsak dan od 6. ure zjutraj do 13. ure opoldne. Popoldne ni ordinacije.

Socialistični volilni shod v Libučah

V nedeljo popoldne je bil v Libučah pri Železniku volilni shod socialistične stranke. Z zanimanjem so navzoči sledili teden pred odločitvijo izvajanjem govornika, namestnika deželnega glavarja gospoda Krassniga, ki je v stvarnem govoru pokazal izvedeno delo socialistične stranke v preteklih letih v korist vsemu delovnemu ljudstvu brez izjeme ter v programatičnih mislih nanizal smernice za bodočnost, ki so sprejemljive za vse. Izbira med šestimi strankami, ki so postavile kandidatne liste na Koroškem, je enostavna in je pri večini volivcev, ki objektivno razmišljajo, že padla. Pokazal je razloček med socialistično stranko in drugimi strankami, ki ob volilni propagandi vse obljublajo, po svoji preteklosti, sestavi in ideologiji pa so delali in bodo ravnali drugače. Socialistična stranka ne zagotavlja ničesar nemogočega, toda to, kar je v korist za primerno življenjsko raven delovnega človeka, kmeta, delavca, nameščena in obrtnika, bo po svojem social-

starost so dejanja po vojni, ki so pripisati močnejšemu vplivu socialistične stranke.

Iz govornikovih nadaljnjih izvajanj je bilo povzeti prednosti podržavljenja velike ključne industrije, bankarstva in bogastva, ki ga nudi naša zemlja, kakor železa, nafte, premoga itd., iz česar naj pridejo pravično razdeljeni dobički v korist vsem državljanom, vsemu delovnemu ljudstvu, ki se z dlanjo in čelom trudi na produkcijskem področju. Iz tega procesa je treba izločiti posamezne domače in inozemske kapitalistične izkoriščevalce, ker le tako bo mogoče dvigniti življenjske pogoje na višjo raven. Nikomur pa ne pride na misel, da bi razlastil ali podržaval male in srednje privatnike.

Iz ust zastopnikov drugih volilnih strank ni slišati dobrohotne besede o potrebi medsebojne narodne strpnosti na dvojezičnem ozemlju. Socialistična stranka je po svojem programu za toleranco in ne bomo se prepirali zaradi tega, če kdo go-

Kdor ne voli, pomaga nasprotnikom napredka!

Vsak glas odloča o bodočem vodstvu v državi in deželi

nem programu vztrajno in dosledno izvajala.

Govornik je naglasil, da vodi socialistična stranka pošteno in dostojno volilno borbo s političnimi nasprotniki, ki s svojimi neokusnimi plakati ne bodo uspeli. Ob plakatu, na katerem kažejo človeka z vrvijo okrog vratu, naj se spomnijo na čas, ko so ljudje prav te sorte teptali v nič človeško dostojanstvo in osebnost. Precej živahno življenje v gospodarstvu ter zboljšanje socialne zaščite in preskrbe za

jan Vodivnik, p. d. Tomov. Točno pred enim letom je z uspehom napravil elektromonterski izpit pod spretnim vodstvom svojega delodajalca električarja Hollaufa v Pliberku. Mladi fant je bil izredno nardarjen in sposoben ter si je povsod, kjer je izvajal svoja elektrifikacijska dela, osvojil priznanje in naklonjenost vseh zainteresiranih. Tako se ga tudi prav dobro spominjajo Blačani, ki so bili z njegovim delom pri elektrifikaciji vasi zelo zadovoljni.

Florijan je umrl po šesttedenski mučni in zavrtni bolezni. Tragika je tudi v tem, da je bil mladi nadebudni fant položen na mrtvaškem odru ravno med svojim dvajsetim rojstnim dnevom in svojim godom, ko je Florijanovo prav v Vogrčah vaški praznik. Pri pogrebnih svečanostih je bila izredno številna udeležba. Mnogim so zaigrale solze ganotja v očeh, ko ga je zaspala črna zemlja. Domači pevski zbor mu je zapel v slovo ganljive žalostinke.

Elektro-podjetnik Hollauf obžaluje izgubo mnogo obetajočega električnega strokovnjaka, njegovi poklicni tovariši so izgubili odličnega sovrstnika, preostalim sorodnikom pa naj bo v tolažbo sočustvanje vseh, ki so prekmalu preminulega Florijana poznali in radi imeli.

Št. Vid v Podjuni

Smrtna nesreča se je v ponedeljek zjutraj pripetila 72-letnemu kmetu Jožefu Sriencu, pd. Lipšu v Št. Vidu. Kakor vedno, je šel tudi tokrat krmit živino. Nenadoma je ena krava podivjala ali se splašila ter ga z rogovi pritisnila ob steno, kjer se je nesrečni kmet zgrudil močno poškodovan. Zdravnik, ki je kmalu prispelel, je odredil, da so ponesrečenca nemudoma odpeljali v bolnišnico za nezgode v Celovec, kjer pa je kmalu podlezel hudim poškodbam.

Celovec

Ugotavljajo, da je bilo na tako imenovani senzacionalni tomboli, ki jo je minulo nedeljo priredila »Volkshilfe«, nad 30 000 udeležencev. Iz vseh krajev dežele in celo iz Štajerske ter Italije so prišli v upanju, da bi zadel 45 000 šil. vredni »Opel-Rekord« ali kako drugo motorno vozilo. Med množico pa je sreča le nekaterim mila. Glavni dobitek je zadel mehaniški mojster Franc Tertscher iz Celovca.

Slovenska prosvetna zveza naznanja:**VABILO**

Slovensko prosvetno društvo »Bilka« v Bilčovsu bo gostovalo dne 21. maja 1956 (binkoštni ponedeljek) ob 15. uri popoldne z igro

„Trije vaški svetniki“

v Logi vesi pri Marici.

Pridite na prireditev v obilnem številu!

šajo nahujskati celo ljudi, ki niti pošteno nemško ne znajo, pozablajo pa, da je na jezikovni meji za vsakega koristno, če obvlada oba jezika.

Tistim pa, ki skušajo vnašati tudi verska čustva v politično propagando ter ustvarjajo mnenje, da so socialisti proti veri, je govornik dejal, da socialistična stranka nikogar ne ovira in nikomur ne zabranjuje verskega izživljanja. Na vsak način pa se bori proti temu in tistim, ki verska čustva izkoriščajo v zlonamerne in umazane strankarsko politične namene v korist tistih, ki poznajo samo svoj žep.

Zborovalci so si z odobravanjem osvajali govornikove misli, razpršila se je marsikakšna nejasnost in prihodnjo nedeljo bomo svoje glasove zaupali Socialistični stranki — SPOe.

Št. Jakob v Rožu

2. maja so pod vodstvom nadučitelja Schemitza obiskali učenci enega razreda šentjakobske glavne šole deželno glavno mesto. V Celovcu so si ogledali najvažnejše zanimivosti. Na magistratu jih je sprejel župan Graf. Župan in magistratni svetnik dr. Platzer sta učence seznanila z obsežnimi nalogami mestne uprave, nakar se je nadučitelj zahvalil za sprejem in naklonjenost.

Ljubljanski učitelji na izletu po Koroškem

Z namenom, da bi »spoznali Koroško, njeno ljudstvo in zgodovinsko pomembne kraje, šole in delavnice,« so se pretekli teden mudili ljubljanski učitelji na Koroškem. Tri dni so bivali med nami.

Na Koroško so prispeli preko Jezerskega. Najprej so se odpeljali v Velikovec, kjer so na grobu pahlj in borbi proti fašizmu položili venec ter se za nekaj trenutkov poklonili spominu na hrabre junake. Po položitvi venca so nadaljevali pot proti Celovcu, kjer so obiskali tudi deželni muzej. Popoldne so se odpeljali na Gosposvetsko polje ter si ogledali znamenito cerkev in vojvodski prestol. Učitelji, ki jim je zgodovina o ustoličevanju slovenskih vojvod na Gosposvetskem polju že poznana, so z velikim zanimanjem opazovali vse, kar spominja na te svečanosti. Tudi Krnski grad, pri katerem je bilo ustoličevanje na knežjem kamnu, so od daleč lahko videli.

Prvi dan je bilo deževno vreme, vendar so bili učitelji ves čas vedri in dobro razpoloženi. Zvečer so se odpeljali v Sekiro in prenočevali v hotelu »Korotan«.

Nepopisno je bilo drugi dan njihovo veselje, ko je bilo po daljši deževni dobi zopet lepo vreme. Ta dan so potovali preko Ribnice, Hodiš in Hodiškega jezera, Vetrinja in Humberka, kjer so se za trenutek ustavili in uživali ob lepem pogle-

**Vsak glas za male opozicijske stranke,
desne in leve,
koristi samo ÖVP**

du na Rož in Karavanke. Dalje jih je vodila pot v kraj koroških puškarjev, Borovlje. G. Borovnik jih je peljal v puškarško delavnico in jim razkazal različno orodje in stroje, ki jih potrebujejo za izdelavo lovskih pušk. Povedal jim je tudi nekaj zanimivosti iz zgodovine puškarstva, ki sega že do leta 1558 nazaj in ima torej bogato preteklost. Borovljske puške pa so si v tej dobi pridobile sloves po vsem svetu. V Borovljah obstoja tudi obrtna šola za puškarstvo, katero obiskujejo gojenci tudi iz drugih evropskih dežel.

Po obisku puškarške delavnice so učitelji odšli v bližnje Goriče ter si pod vodstvom g. ravnatelja dr. Müllerja ogledali

deželni vzgojni zavod za defektne otroke. Šola je najmoderneje urejena in nudi mladim fantom, ki so v svojem mladem življenju zagrešili že kakšne prestopke, novi dom. Šola stremi za tem, da fante zopet spravi na pravo pot, jih izobražuje in pripravlja za razne dostojne poklice. Moderna in smotrna ureditev šole je pri ljubljanskih učiteljih vzbudila veliko pozornost. Z velikim zanimanjem so stavili g. ravnatelju zavoda različna vprašanja glede vzgojnih oblik, pred odhodom pa so jih pogostili z okusnim prigrizkom.

Iz Gorič so se odpeljali po ozelenem Rožu mimo Št. Janža, Bistrice in Št. Jakoba na Reko, kjer jih je pri Antoniču čakalo izdatno kosilo. Okrepljeni in dobro razpoloženi so nadaljevali pot preko Baškega jezera in Beljaka na Osojsko stran. Ustavili so se v Annenheimu in se z vzpenjačo povzpeli na Osojščico, od koder se je nudil čudovit pogled na koroške gore, jezera, mesta in vasi. Polni najlepših vtisov so se zvečer vrnili preko Vrbe nazaj v Sekiro.

Tudi tretji dan izleta je zgodaj zjutraj zabrněl motor velikega in lepega avtobusa, ki se je pomikal ob Vrbskem jezeru proti Beljaku. Tu so se učitelji ustavili in si ogledali znamenitosti mesta. Ogledali so si tudi novo glavno in ljudsko šolo v Landskronu. Direktor šole je bil zelo prijazen in učiteljem podrobno razkazal ureditev moderne šole.

Popoldne istega dne so si izletniki ogledali še del Ziljske doline. Po kosilu v Ziljski Bistrici so se obrnili proti Podkloštru in se preko Podkorenskega sedla vrnili v Slovenijo.

Brez dvoma je bil ta izlet za slehernega udeleženca poln lepih in nepozabnih vtisov. Delo v šoli jim bo olajšano, ker bodo svojim otrokom veliko lažje govorili o lepotah te dežele in o njenih prebivalcih.

KOLEDAR

Petek, 11. maj: Frančiš.

Sobota, 12. maj: Pankracij

Nedelja, 13. maj: Servacij

Ponedeljek, 14. maj: Bonifacij

Torek, 15. maj: Zošija

Sreda, 16. maj: Janez

Četrtek, 17. maj: Bruno

Materi

Če vsi grmi bi zacveli
in vsi cveti zadehteli,
vse vodice zašumljale,
zvezdice vse zasijale,
da njo z njimi obdarujem,
ki jo ljubim, jo spoštujem,
bi — premalo mogel dati
tebi, moja ljuba mati!

Danilo Gorinšek

Pregovori o delu

Kdor dela, tudi pogreši, a najbolj pogreši tisti, ki nič ne dela.
Kdor dela, se ne boji glada.
Lenemu je vse pretežko.
Krepko roko ima težak, revno, slabotno ležak.
Vprašala bo starost, kje bila je mladost.
Nedelo železo razjeda.
Delo in red držita svet.
Kdor nič ne dela — dela zlo.
Kdor noče, kmalu izgovor najde.
Lenemu delavcu miši seme pojedjo.
Bodi sam priden, pa ti ne bo treba biti zaviden.
Leni ptici je tudi perje odveč.
Bolezni ni treba prositi, zakaj sama se prerano pride.
Boljša je domača gruda, ko na tujem zlata ruda.
Hitro začeto, je dvakrat prijetno.

Kako so lenobo ozdravili

Zivel je človek, ki je bil tako len, da se ni lotil nikoli nobenega dela. Ker ni delal, ni imel zaslužka in tudi jesti ni imel kaj. Prav tako njegovi otroci. Ni mogel gledati, kako njegovi otroci trpijo lakoto, pa je prosil sosede, naj ga živega pokopljejo. Dali so ga na nosila in ga odnesli na pokopališče.
Na poti jih sreča popotnik in jih vpraša, zakaj nosijo živega človeka v grob. Povedo mu, da sam tako želi, ker ne more več gledati lačnih otrok. Popotnik podari »revežu« vrečo pšenice in mu reče, naj vendar gre domov.
Lenuh pa vpraša: »Ali je pšenica zmleta?«
»Ne, ni,« mu odgovorijo sosedge. Ko to sliši zavpije:
»Nesite me nazaj v grob. Ali naj sam meljem pšenico, mesim kruh in ga pečem?«

Narave zakon je to

Pomlad: Hura, že zopet vladam! Vse zeleni, vse cveti. Sestra jesen, narava cveti.

Jesen: Tega meni nič mar ni!

Pomlad: Le spančkaj, le spi, saj imaš še pol leta časa. A tudi potem je tvoje delo lahko in enostavno. Saj napraviš svet samo pust, gol in dremav, dremav...

Jesen: Lahkotno delo? Kaj še? — Moja rdeča jabolka, hruške, vinski grozdi, mar niso to mojstrovine? — Kje imaš ti meni enake?

Pomlad: Ubogi bahač. Saj ti že jaz vse pripravim. Iz mrtvih, štrlečih vej priključem brstje... že stoji drevo v polnem cvetju. Vidiš jesen, meni gre hvala.

Jesen: Vigred, nesramna laž je to! So li ljudje tebi hvaležni zanj? Samo meni, meni pripisujejo sadove iz polj in sadovnjakov. Nikdar ni kmet bolj zadovoljen, kakor takrat, ko spravlja svojo obilno letino.

Pomlad: Kadar pridem jaz, takrat vriska staro in mlado. Glej, ptički pojejo,

rožce cvetejo, brencijo čebelice in hrošči... Sestrica, to je zlati, venčani maj! —

Jesen: Jaz pa ne maram tega glasnega brnenja, zato jih odslavljam, živali...

Pomlad: Seveda, ti potrebuješ za spanje pokoj!

Jesen: Brez dvoma, tudi kmet je vesel, če lahko odloži orodje. Saj ga vendar slišiš vsako leto, ko pravi: »Hvala bogu, prišel je tudi zame čas miru!«

Pomlad: Bodi kakor že hoče, mojster ostanem vendar le jaz! Premisli, mrtvo naravo obudim, iz izsušene zemlje obudim novo rast. A vse to zopet uničiti, kakor to napraviš ti, prav gotovo ni nobena čarovnja. Nisi li istega mnenja? —

Jesen: Ne, ne strinjam se s tvojim mišljenjem!

Toda — poletje, si se tudi prebudilo in prisluškuješ najinemu pogovoru? Daj, povej nama svoje mnenje!

Poletje: O, sestrica, zakaj to bahanje, zakaj prepir, zakaj ta sovražni ton, ko je pa vse le narave zakon!

M. M.

Po delu počitek

Sedi deček za mizo, z odprto knjigo v rokah. Skoz okno se smehlja sonce in vabi: »Dovolj je za danes. Pridi na vrt in poskoči malo.« Deček odgovori: »Ne, jasno sonce, ne! Zdaj se učim. Najprej moram skončati svoje delo.«

Piše deček in bere. Na veji pod oknom se zaziblje ptička. Na vse grlo zaščebetala in zažvrgoli: »Dovolj je za danes. Pridi na vrt in poskoči malo.« Deček odgovori: »Ne, ptička pisana, ne! Učim se zdaj! Najprej moram dokončati svoje delo.«

Sedi deček, sedi pri knjigi. Še pogledati noče skozi okno. Tedaj zakliče češnja z vrta: »Dovolj je za danes. Pridi na vrt in poskoči malo.« Deček odgovori: »Ne, češnja rdečka, ne. Zdaj se učim. Najprej moram opraviti delo.«

Naučil se je deček in napisal nalogo. Odložil je knjigo in stekel na vrt. »Pa me le niste premotili!« je veselo zaklical.

Zasmejala se je sonce, ptička je na ves glas zapela, češnja rdečka pa je do tal pripognila veje.

Ušinski

Mati, tvoj danes je dan

Mati! tvoj danes je dan,
danes ti se raduj;
ves trud in skrbi potisni ob stran
in vnaprej rajši svoje zdravje varuj.

Obljubim ti zvestobo in spoštovanje,
to moj tebi je dar,
kaj drugega — so samo sanje,
ker to mi razpihal je usode vihar.

Glej, vse je v cvetu,
vse se krasi,
a najdražje si ti mi na svetu
in tvoje velike skrbi.

Kostanjčan

Za dobro voljo

Razumljivo

Pred kletko z žiraf v živalskem vrtu stojita dva fantiča.
»Čuj,« pravi petletni Mihec, »ali boli tudi žirafa vrat, če se prehladi v noge?«
»Seveda,« odgovori osemletni Janezek, »toda bolečine v vratu začuti šele čez teden dni.«

UGANKA

Nima glave, rok ne nog,
le trebuh ga je krog in krog.
In ko napne se trebuh ta,
kar brž v višave odvihra!

(balonček)

Pripovedka iz Bosne:

NEUKI KADIJA

Poslala je vlada v Bosno kadijo tam nekje iz Male Azije. To je bilo v tistih časih, ko so še gospodarili Turki v Bosni. Domačim sodnikom turška vlada ni zaupa-

la, Azijec pa ni razumel ne jezika svojih Bosačev, niti ni poznal njihove pravoslavne vere in ne njihovih običajev. Le s pomočjo tolmača je občeval in se sporazumeval z ljudmi.

Pripeljejo mu srbsko kmetico, ki je bila obtožena, da je sosedu ukradla prašiča.

Prašič. Za pravovernega muslimana najbolj nečista žival. Niti njenega imena ne vzame Turek rad v svoja usta. Uživanje svinjskega mesa koran, turško sveto pismo, strogo prepoveduje.

Azijski kadija dotlej živega prašiča še sploh videl ni. Le s težavo mu je zdrknilo nečisto ime preko ustnic.

»Kaj, si res ukradla prašička?« jo je povprašal po tolmaču.

»Res, gospod!« je prikimala kmetica in tolmač je tolmačil.

»Kaj pa si počela s prašičkom?«

»Spekla in pojedla sem ga,« je začudeno odgovorila kmetica.

»Kaj pa kožo?«

»To šele, to!« je pocmokljala tatica in slina ji je napolnila usta ob spominu na hrustajočo pojedino.

»No,« je dejal kadija, »če si bila tako lačna, da si pogoltnila celo kožo te odvratne živali, pa le pojdi v miru domov!«

Makedonska narodna

predejo mreže... Jaz nisem tak. Tak sem kot me vidiš... — izprsil se je in se je s pestjo udaril po koščeni rjavih prsih, kakor da bi hotel reči: preprost sem in odprt kakor te gole prsi, polne osivelih kocin. — Ničesar nimam za bregom. Poštena duša sem. Tudi nisem tak kakor tisti operni pevec, ki ob nedeljah za hlebčke poje pri bojkotirani maši, zvečer pa se košati v baraki: »Uničujem laški imperij, ker jim za vsako mašo pojem tri panjote!« — Malokdaj sem še toliko delal in imel toliko lepih zamisli, skic in osnutkov. Za grafiko, za olje in za kamen. V Ljubljani sem se stalno tolkel z lenobo... in gostilne, kavarne... ženske... dušila me je soparica životarjenja. Zdaj me je premikastilo...»

Črt se je nenadno prestrašil. Opazil je, da se je bil odmaknil od teleskopa. No, Niko bi v svojem ognju ničesar ne slišal, četudi bi spodaj norci razbijali. Vendarle je potegnil nazaj in ga skorajda surovo odrinil.

Umetnik je povzdignil glas:
»Veš, Črt, jaz sem drugačen človek ko vi. Vam je borba vse, vi ste sužnji borbe za svobodo. Meni pa plavajo noč in dan pred očmi risanke, tuši in kamen. Morda je vaša pot težja... Moje delo v kampu so pretežno skice in zamisli, niso pa igračkaneje. Vem, garanja me še čaka. Do uredništvu vsega tega je še daleč. Če bom po vojni ohranil duha, ki me danes podžiga,

bom tudi jaz prišel do konca... Vsi pa se klanjamo skupnemu bogu: Igor s politiko, Črt z akcijo, Niko morda z modelirnikom, svinčnikom in peresom...»

Niku je zastala beseda. Napeto se je zastrel v alpinca v stolpu. Ta je s puško meril zdaj na Tarasa, zdaj na Nika, zdaj na druge, ki so se sončili.

»Glej ga, hudiča, na nas meri!« je tiho šepnil Niko.

»Večkrat to dela. Menda za zabavo,« se je omalovažujoče posmehoval Črt.

»Lepa zabava, prekletost!« Niko je zabliskal s svojimi svetlimi očmi in se popraskal za ušesi.

Vojak v stolpu je povsili puško in odmaknil nogo, ki jo je bil uprl na lato, da je laže meril. Položil je puško v kot k mitraljezu in k drugi puški. Potem je gledal po kampu. Morda je videl, da ga mnoge oči opazujejo, ker se je sunkoma obrnil in se zazrl v nasprotno stran, kjer so bila polja, travniki in vas. Od vasi se je lepo videl samo zvonik stare romanske cerkve.

Niko tehtajoče, stvarno:

»Vicedomini mi je rekel, da bo dovolil razstavo moje grafike. Razstavljali bi še nekateri drugi slikarji iz kampa. V trpezariji bi dobili prostore. To bi bila imenitna stvar, a ne? Vprašal sem ga, ali bodo kaj cenurirali, pa me je zviška zavrnil: »Karikatura je v Italiji zaželen!« Rad bi, da

bi bila razstava čimprej. Ne vem, zakaj mečkajo. Če bodo zavlačevali še kak teden, dva, je sploh ne bo, zakaj z madono jih ne bom več mogel dolgo vleči.«

Obmolnil je. Črt je zadremal. Tišina, polna žgočega, trepetajočega zraka, je zajela ves prostor pred barako. Nenadno s stolpa odjekne strel. Nagci v kopalkah planejo pokonci ko naelektrani. Samo Taras obleži, kakor da bi bil prilepljen na zemljo. Telo mu rahlo vtrepetava. Curek krvi mu brizgne nad desnimi kolkom in se razlije po prašni, izsušeni prsti. Kroglja mu je prebila trebuh in se zarila v zemljo. Naglo je nastopila smrt.

Niko je bil kakor iz uma. Majhen, gibek in nagel je tekal od človeka do človeka, pripovedoval, kaj se je zgodilo in ne-prestano ponavljal, da je za las ušel smrti. Kampo je vrel kakor mravljišče.

Takrat je Miloš stekel iz triintridesete. Takoj nato je karabinerska patrolja razorožila vojaka v stolpu. Do krvi uklenjeno so ga odpeljali v zasilni zapor. Šel je naglih korakov, zapet, začuden in jezen. Iz zapora so ga odpeljali neznanokam. Nihče ga ni nikdar več videl.

»Zblaznel je,« je govoril Komar.

»Fant ga je izzival s svojo goloto, saj ste videli, kako ga je gledal,« je dodal Bratuž.

»Izmazati se je hotel iz vojske,« je od

16

Črt si ogleduje Nikovega Machija: ves je zalit, sami kolobarčki v obraz, v tilnik, čez život; majhen alpski klobuček mu pada na nizko čelo; široke gamaše; v iztegnjeni roki bič, s katerim bo zdaj zdaj zamahnil; v obrazu naslada nad trpljenjem deklice, jokajoče pri njegovih nogah.

Črt se je neopazno zavalil stran od teleskopa. Prav nad njim je bil Niko, ki je kar rinil vanj. Na desni od njiju je narahlo zasmrčal Taras. Bil je ves temnorjav, Črt pa karminasto rdeč. Tarasovo telo je bilo ubrano, vitko in mišičasto, skorajda nežno. Plavalci imajo taka telesa, se je spomnil Črt.

Niko pa je nadaljeval nadvse zaupno, modro, jedko: »Očitajo mi pijačo! In kdo mi jo očita! Lej, meni Lah vse povedo: so med nami izobraženi ljudje, ki se zagriinjajo v kulturni molk' in se držijo kakor svetniki v okvirih, po nevidnih poteh pa romajo pisemca na Visoki komisariat, na Corpo d'Armata in k 'uglednim' belčkom. In ti vražji moledovalci za izpust vpijejo: 'Glejte Nika, ki pije laško vino!' Pajki

Soglasnost v zakonu — lepo vzgojeni otroci

Urejeno zakonsko življenje brez dvo- ma ugodno vpliva na otrokov duševni razvoj.

Zadržanje staršev do otroka mora slo- neti na zaupanju in ljubezni, kar pa lah- ko dosežemo samo v tisti družini, kjer vladajo ljubezen, harmonija in medseboj- no spoštovanje. V družinah, kjer so na dnevnem redu prepri, je to seveda po- polnoma drugače. Tudi ti starši skrbijo za otrokov telesni razvoj, dajejo mu hrano in primerno obleko, vendar s svojim ne- premišljenim delom kvarno vplivajo na otrokov duševni razvoj. Mnogo staršev je mnenja, da dva do tri leta star otrok ne razume ničesar. Opozoriti pa moramo take starše, da otrok stalno živi v takem vzdušju, ki ga zastruplja.

Vzroki za razne oblike strahu so doma prav v neurejenem družinskem življenju. Zato je pomembno, da so prvi otrokovi čustveni doživljaji ugodni, kar močno vpliva na otroka v poznejšem življenju.

Nekateri so mnenja, da pri otroku po- zneje je poopravi razum, da bo otrok ne- koč sam spoznal, da le niso vsi ljudje enaki, da niso vsi taki kot njegovi starši, da na svetu žive ljudje, ki so bolj prijaz- ni in ljubeznivi, kot so bili njegovi starši.

Nekaj resnice je na tem, vendar pa po- sledice takega neurejenega življenja za vedno pustijo sledove na otrokovi dušev- nosti in jih ni mogoče izbrisati. Otrok je vznemirjen, živi v strahu, nezaupanju in dvomih. Otrok trpi. Boli ga, če vidi, da se oče in mati ne razumeta. Da ima tako živ- ljenje kvarne posledice, lahko vidimo vsak dan.

Iz izkušenj vemo, da se otrok prilago- di svoji okolici. Če dojenčku se svetijo oči, če ga nekdo ljubkuje. Sleherni otrok se torej prilagodi svojim staršem, ali iz potrebe po ljubezni ali pa iz strahu. Nasprotno od želje po prilagoditvi pa se poraja pri otroku želja po osamo- svojitvi. Otroci si često žele postati veli- ki in močni, obenem pa ostati majhni in ljubljani. Otrokovo prilagoditev in željo

Imate grdo navado?

Da, morda velja to prav za vas. Hočete vstopiti v lokal. Nekdo drugi pa prihaja pravkar iz njega. Ta drugi je prijel že za kljuko in vrata odprl. Vi ste pa tako »vljudni«, da rinete v lokal, ne da bi po- čakali da bi drugi šel prej ven. Ne ozi- rajte se na to ali je to ženska ali moški, dolžni ste počakati, kajti vrata je odprl pred vami. Če pa je ženska, ki bi rada vstopila v lokal ali iz njega, bodite pa vse- eno tako prijazni in počakajte, čeprav ste bili vi tisti, ki ste prvi prijeli za kljuko in odprli vrata.

nekod prinesel Skledar. »Bil je v Abesi- niji, v Albaniji in v Severni Afriki. Deset let vojske ima, pa mu je vseeno.«

»Strel je bil namenjen Niku, ker še ni napravil madone.« se je oglašil Rogáč. »Uklenili so ga zaradi lepšega.«

»Nalašč so norca poslali v stolp. Vedeli so, kaj bo napravil,« je pribil Ljubo.

»Namignili so mu, naj nekoga ubije. Vseeno koga, samo da nas zastrašijo. No- rec pa ni,« je oporekal Gato.

Vsa stvar je ostala zavita v temo. Le Cantalupov pogovor s kolonelom, ki ga je bil ujel Taras, je bil več kakor sumljivo znamenje.

Še istega večera, že v temi, sta na sa- motni severni strani kampa švigali senci Igorja in Štefana. Nocoj sta bila kratka. Računala sta z razpoloženjem množice. In ukrepala.

Drugega dne pozno popoldne, ob isti uri, ko je umrl Taras, je po vsem kampu zadonel stari jugoslovanski:

»Ta — ra ta — ra ta — ra ti — ti!«

Zatrobilo je trikrat živo in naglo; nato še enkrat, dolgo.

V triintrideseti so planili na noge. Tisti, ki so poskakali z zgornjih ležišč, so ko- maj toliko pazili, da niso prileteli na spod- nje, ki so se pognali ven iz pritličij. Obra- zi vseh so bili napeti.

po osamosvojitvi pa lahko pravilno usmerjamo samo v duševno uravnoveše- nih zakonih, medtem ko je to v neuravno- vešenih zakonih nemogoče.

Otroku ne moremo dati ljubezni do staršev z besedami in vsakodnevnimi pri- digami, češ da morajo otroci svoje starše ljubiti. Na spontan način pa vse to uredi harmonija v zakonu.

V neurejeni družini je to drugače. Tu oče zahteva, da ga otrok ljubi. Otrok pa vidi, da oče ravna z materjo grdo.

So pa spet družine, kjer sta mož in že-

Nekaterim vse pristoji!

Vsem znani pregovor »Obleka naredi človeka« še vedno drži. Vsekakor pa ne smemo soditi človeka po zunanosti, kajti mnogokrat se skriva pod skromno obleko dober in plemenit, a pod lepo slab človek. Seveda pa nehote presodimo človeka po neurejeni obleki, zlasti velja to za ženski spol. Umazana obleka, ki ji manjka mor- da še celo gumb in ima odparan rob, daje slabo spričevalo dekletu, ženi. Obleke s takimi pomanjkljivostmi, četudi so sešite iz najboljšega materiala, ne napravijo do- brega vtisa. Boljša je skromna, preprosta, vendar čista in negovana obleka. Svojega bistva z obleko ne moremo spremeniti, ker se ves naš značaj izraža v naših de- janjih in v našem vedenju v družbi.

Zakaj slišimo mnogokrat pripombe, da »nekaterim vse pristojajo?« Vsa skrivnost je samo v okusnem in pravilnem oblače- nju. Z obleko lahko skrijemo marsikatero pomanjkljivost ali hibo, nasprotno pa to lahko še bolj podčrtamo, če se ne znamo pravilno oblačiti. Važno je predvsem, da spoznamo sebe — svoj tip in da ugotovi- mo, kako naj se oblačimo, da bo obleka v skladu z našo osebo.

Ugaja nam to in ono. Posnemanje ni nič napačnega. Zavedati pa se moramo, kaj lahko posnamemo, kajti kar je na eni lepo, je na drugi lahko smešno. Če ste vitki, se lahko odločite za zvončasto, ozi- roma v pasu nabrano krilo. Če ste bolj močni, bodite v širini kril bolj skromni, da ne bi prišle okrogle oblike preveč do izraza. Treba se je ravnati pač tudi po modi, upošteva pa naj vsaka razen tega zlasti to, kaj se ji poda.

Vitke ženske lahko nosijo obleke raz- ličnih vzorcev, močnejše pa si izberejo obleke iz enobarvne tkanine ali pa solid- ne vzorce. Črta to blago pristojajo počez krojeno vitkim, po dolžini pa močnim osebam.

Morda ste že opazili, da ste mnogo bolj prikupni, kadar se oblečete v preprosto obleko, športno, kot morda v obleki, ki

na prišla do zaključka, da ne sodita sku- paj, ostaneta pa kljub temu zaradi otrok. Verjemite, da taki otroci prej ali slej opazijo, da med starši ni soglasja. Na to pa reagirajo otroci zelo različno. Ne- kateri otroci protestirajo na ta način, da razgrajajo in se pretepajo, močijo poste- ljo itd. Mirni otroci pa se zapro sami va- se, iščejo samoto in svojega gorja in trp- ljenja ne tožijo.

Vsi starši bi se morali zavedati važno- sti pravičnega otrokovega razvoja in mu nuditi zdravo telesno in duševno rast.

ima vsemogoče na sebi. Krilo in bluza je najbolj praktično žensko oblačilo. V hlad- nih dneh oblečete preko bluze še jopico in če ste pri nakupu mislili tudi na sklad- nost barv, ste lahko tudi zelo okusno oblečeni. Sploh vam pri oblačenju spretna barvna kombinacija mnogo koristi. Krilo in bluza lahko nosite v vsakem letnem času in tudi ob vsaki priliki se lahko po- stavite tako oblečeni.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Različne žuželke so sovražniki človeka

Da so nekatere žuželke že stari sovraži- niki človeka, nam ni treba posebej pou- darjati, ker je vsakomur znano, da žužel- ke prenašajo najrazličnejše nalezljive bo- lezni. Tako na primer malarija, ki igra ve- liko vlogo pri propadu starih civilizacij, sploh ne bi mogla obstojati brez komarja anofelesa. Tudi kuga, rumena mrzlica in spalna bolezen bi brez žuželk ne mogle tako redčiti vrste prebivalcev raznih kon- tinentov, kot so jih sicer. Te bolezni in še vrsta drugih, ki jih prenašajo žuželke, ki letajo, skačejo in se plazijo, so uničevale cele skupine prebivalstva ne samo v tro- pih, ampak tudi v zmernem pasu. Šele v začetku tega stoletja so odkrili, da pre- našajo te bolezni različne žuželke kot so: komarji, bolhe, uši in klope. Minili so to- rej časi, ko medicina ni imela nič oprav- ka z žuželkami in jo le-te niso zanimale. Zdaj pa zavzemajo v interesu modernega zdravstva važno vlogo, ker so zlasti v tropskih krajih vzročni faktor prvega re- da. Zato si dandanes tropske medicine brez nauka o žuželkah sploh misliti ne moremo. A tudi v zmerni klimi imamo ta- ko tesne stike med boleznimi in žuželka- mi, da je koristno, da škodljive žuželke vsaj malo poznamo. Kako je njihovo telo

Da vam očala ne potemnjijo, jih obriši- te s platneno krpo, ki ste jo namočili v raztopini temnega mila in glicerina. Nato očala dobro obrišite z jelenovo kožo.

Prt iz obeljenega platna očistimo raz- nih madežev na ta način, da ga namoči- mo v vodo, kjer smo kuhali bel fižol.

Bele torbice in čevlje bomo dobro oči- stili le z belo radirko. Na vsak način je za to čiščenje potrebnega mnogo časa in potrpljenja, toda vložen trud ne bo za- man. Če hočete, da bodo čevlji ali torbica lepo bela, jo namažite z raztopino ben- cina in magnezija.

Čaj obdrži lepo barvo, če vanj vržemo topite v topli vodi košček pralne sode in počasi vlivajte v izlivalnik. To ponovite nekajkrat in smrad bo izginil.

Lepe svilene robce bomo najlepše oprale v krompirjevi vodi. Na nastrgan krom- pir vlijemo liter vode, kar segrejemo in peremo.

Perilo, ki ga zažgemo pri likanju, po- sipljimo s soljo in nato namočimo v hlad- ni vodi.

sestavljeno in kakšno delo vršijo v na- ravi, je več ali manj znano. Manj znano pa je, katere žuželke so ljudem nevarne in kaj prenašajo. Vsakemu že jasna pa- met pove, da so posebno nevarne člove- ku tiste žuželke, ki človeško telo pikajo in povzročajo majhne ranice, v katere se vselijo bacili različnih bolezni.

Kako zatiramo žuželke? Ker igrajo ta- ko usodno važnost pri prenosu nevarnih infekcijskih bolezni, so se naravno razi- skovalci posebno v zadnjih desetletjih trudili, da bi našli snovi, ki žuželke uni- čujejo. Te snovi imenujemo insekticide. Ti insekticidi pa ne delujejo na vse žužel- ke. Na nekatere imajo močan vpliv, na druge pa nobenega.

Insekticidi so po delovanju in kemični sestavi zelo različni. Različni so tudi po zunanji obliki: plini, prah, pare in tudi raztopine. Po načinu delovanja ločimo prebavne, dihalne in kontaktne insektici- de. Kontaktni so oni, ki delujejo na žu- želke že po kontaktu na zunanjo površi- no, dihalni pa oni, ki delujejo preko di- halnih sistemov ipd. Čim zapazimo, da so se pojavili škodljivci v naši okolici, se poslužimo teh preparatov in zatrimo te škodljivce človeštva, dokler je še čas.

Dogovorjeni glas trobente je bil kakor klic k orožju.

Skakanje in tekanje je dvignilo oblake prahu. Pri izhodu je nastala gneča. Kot bi trenil so se na običajnem mestu apelov postavili v vrste. Kapa barake so odrinili ka- kor smet. Dolg in suh, v hrbet malce upo- gnjen, je stal začuden ob strani strnjениh vrst. Apeli, ki jih je pripravljaval on, so bili kakor polži. Pol ure je bobnal ljudi sku- paj, kričal in jim zlepa dopovedoval, da je njemu vseeno, ampak da je disciplina njim samim v korist. Ko je potem prišel dežurni tenente, mu je raportiral, koliko je prisotnih in koliko bolnih. Nikdar ni bil trden, so li številke točne ali ne, zakaj preštrevati neurejene kolone mrtvakov in mlačnežev, to je bila največja muka. Ved- no znova jih je prešteval in malokdaj mu je uspelo, da so se njegove številke uje- male s tenentejevimi. Zdaj pa, ko ne bo raporta, bi te ravne vrste z lahkoto pre- štel. Sploh pa jih niti šteti ni treba, ker so gotovo polnoštevilni. Bolnikov ni.

Tudi vse druge barake so bile na mestih svojih vsakdanjih apelov. Tisoči so se po- stavili v ravne vrste, ki so bile kakor re- zila.

Vsaka baraka je stala v treh vrstah. Črt, Ljubo in Polo so bili v prvi vrsti. Bili so zrvnani in mirni, tudi trenili niso z očmi. Bili so kakor vojaki velikega boja. Dnev- nik je bil zanosen. V grlu ga je davil od-

por in ponos. Oči so mu bile vlažne od solz. To je bil veličasten trenutek. Tudi Gato ni bil s svojimi mislimi odsoten. Hribček se je tiščal v tretji vrsti. Skledar se je skrival za nekim širokim hrbtom. Oba sta bila malce nesrečna, ker sta se bala posledic tega nenavadnega podviga. Komar je kdaj pa kdaj komaj slišno zavzdihnil, črhniti pa se ni upal nobene.

»Gornjega doma« ni bilo več.

Kolone so stale točno pet minut. Bile so kakor živ zid. Kakor groznja. Črt je z očmi švignil po kampu: do koder je videl, povsod so bile dolge vrste, ki so kljubov- vale med škarpami in barakami.

Po petih minutah so se množice vsule nazaj v barake. Nenadno ni bilo nikjer žive duše: ne na Canal grande ne na škar- pah in ne med prehodi. Kampo je bil na mah kakor izumrl.

V triintrideseti so se zbirali na slam- njačah in se pomenkovali o Tarasu, o bor- bi in o izpraznitvah ulic v Ljubljani. In danes ista pesem v kampu. »Ne bi bil rad v Vicedominijevi koči,« je rekel Črt.

»Vial«

»Fuoril«

»Avantil«

»Presto!«

»Subito!«

Machi je s korobačem razbijal po vra-

tih barak, noter pa si ni upal. S Cantalu- pom in Molinarom je tekal med baraka- mi in neznansko vpil. Nenavadni apel in izpraznitev sta ga tako razdražila, da sploh ni več vedel, kaj dela in da tudi ni mogel več pomisliti, kaj naj napravi. Mo- linaro se je ves zasopel podil za kapeta- nom. Bil je čisto brez glave, razumel ni ničesar več. Najprej: »ta — ra ta — ra ta — ra ti — ti!« Nato — kot da bi ne- kdo z nevidnega komandnega mesta prit- snil na gumb — nenadni apel, ki ga Ma- chi sploh naročil ni. In takoj zatem — spet nov pritisk na gumb — vse izgine v barake, kapetan sploh ne more doseči ni- kogar, da bi ga kaznoval.

Točno čez pol ure so se ljudje vsuli iz barak.

Takrat je Machiju odleglo, najbrž zato, ker je bilo spet vse normalno. Nenadno mu je šinilo v glavo, kaj naj napravi. To je bil po daljšem času spet stvar, dolo- čen ukrep. S Cantalupom in Molinarom se je zagnal proti baraki, v kateri je bil fant s trobento. S kretljivo, ki je razkrivala sproščeno strast, mu jo je zaplenil. Bila je majhna, rumena, lepa trobenta. Mlade- mu trobentaču so jo poslali z doma na njegovo ponovno željo.

Na komandi pa je pozno v noč vršalo kakor v štabu pred bitko: snovali in pri- pravljali so nove protiidarce.

(Se nadaljuje)

Preizkušen in uspešen način sušenja sena:

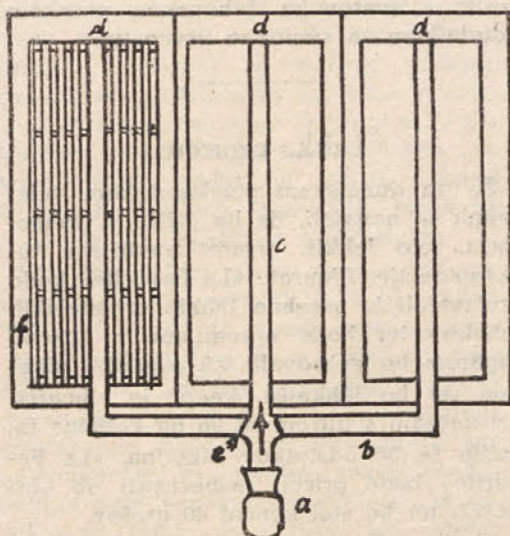
Prezračevanje na skednju

Čedalje bolj skrbno mora kmetovalec presoditi, kako bo svoje proizvodne stroške v največji meri in najcenejšim potom znižal. Pri tej presoji povzročajo največ težav znižanje proizvodnih stroškov mleka in mesa. Od ureditve in gnojenja travnanega sveta in od setve krmnih rastlin do namoženega mleka in prodajnega goveda je cela vrsta vrzeli, ko gre do dragocene hranilne snovi v zgubo. Zguba teh hranilnih snovi postavlja čestokrat vse kalkulacije o rentabilni proizvodnji mleka in mesa na glavo. V prizadevanju za rentabilno govedorejo potemtakem ne gre samo za to, da bomo pridelali dovolj krmne, temveč predvsem zato, kako bomo v tej krmi obdržali kar največ beljakovin, škrobnih enot, rudnin itd., ki jih vsebuje dozorevajoča rastlina.

V tem prizadevanju so napredni kmetovalci pričeli svoje krmne rastline sušiti na sušilih, čedalje bolj pa jih konzervirajo tudi s kisanjem ali siliranjem. Ki-

sanje ali siliranje je brez dvoma najboljši način konzerviranja zelene krme, žal pa v praksi ne gre, da bi vse zelenje, ki ga čez leto nakosimo, silirali. Treba ga je tudi sušiti. Zato so ponekod od sušenja na tleh in na sušilih prešli na umetno sušenje, kjer z vročino takorekoč v enem mahu odzamejo rastlini vodo. Take naprave so vendar silno drage in si jih v naših razmerah ne moremo privoščiti.

Bolj nas miče srednja pot med naravnim sušenjem na tleh ali na sušilih in med umetnim sušenjem z vročino. Ta srednja pot je prezračevanje sena (Heubelüftung) in obstoja v tem, da pustimo pokošeno travo, deteljo, lucerno ali krmno mešanico na tleh sušiti toliko časa, da pade od-

Prezračevališče na 3 kamrice: a) puhalnik, b) glavni sapnik, c) stranski sapnik, d) kamrice, e) zaporna vrata, f) mreža iz letev

stotek vode na 35—45%. Pri sončnem vremenu in zgodnji jutranji košnji pade odstotek vode v travi na to višino po dvakratnem obračanju že v poznih popoldanskih urah. To stopnjo posušenosti ima trava, če je toliko suha, da sicer že šumi, vendar se listi na bilkah še ne drobijo, temveč se jih še močno držijo. Ako te stopnje posušenosti prvi dan ne dosežemo, zgrabimo na večer travo v redi, v nevarnosti dežja pa jo denemo v kopice. Dopoldne drugega dne jo spet raztrosimo, da se do potrebne mere posuši. Ko je primerno suha, jo naložimo na voz in zapeljemo v skedenj, kjer jo naprej sušimo s prezračevanjem.

Za prezračevanje mora biti skedenj primerno uredjen. Ureditev skednja mora ustrezati načelom prezračevanja sena. Osnovno načelo pa je naslednje: Skozi polsuhoplast sena piha puhalnik od spodaj navzgor suh zrak, ki potegne zadnjo vlago iz sena in ga posuši.

Tako sušenje predpostavlja primerno ureditev skednja. Skedenj mora imeti tla spahnjena, da zrak ne more uhajati pod skedenj. Na najprimernejšem mestu skednja postavimo puhalnik, ki ga žene elektromotor. Na žrelo puhalnika je pritrjen primerno velik štirioglat sapnik iz spah-

njenih desk, ki ima odprtine zgoraj ob straneh. Iz teh odprtin uhaja zrak po tleh skednja. Da pa se ta zrak enakomerno razdeli in da lahko uhaja skozi seno kvišku, mora biti na tleh mreža iz lesenih letev po celi širini, ki je namenjena za prezračevanje sena. Dobro je, če je prostor za prezračevanje sena primerno ograjen.

S travnika pripeljano seno spravimo takoj na prezračevalni prostor in ga enakomerno razprostremo, ne smemo pa ga tlačiti. Seno mora biti enakomerno zrahljano, ker se drugače ne more enakomerno prezračiti in sušiti. Seno naložimo na mrežo in na sapnik do višine 3 metrov. Če je seno manj suho ali od mehkih rastlin, ga smemo naložiti samo do višine 2 m. Najbolje je, da celotno površino in višino naložimo tekom enega dne. Zato je pametno, če prostor za prezračevanje sena razdelimo na več oddelkov, zrak puhalnika pa na več sapnikov, ki jih po potrebi odpiramo in zapiramo (glej skico). Velikost prezračevalnih prostorov je odvisna od površine travnika in količine sena, ki jo v enem dnevu lahko spravimo. Določitev velikosti prezračevalnih prostorov ali kamric ni težka, če vemo, da na kvadratnem metru površine posušimo 120 do 150 kg sena. Če pridelamo pri eni košnji 40—50 q suhega sena po hektarju, spravimo na m² prezračevališča pridelek s 3 do 4 arov krmne površine.

Ko se je prva plast na prezračevališču posušila, jo ob stenah stlačimo in površino zravnamo, navrh pa položimo k prezračevanju drugo plast v višini 1.5 do 2 m. V praksi to pomeni, da na prezračevalno in suho seno zgodnje prve košnje naložimo k prezračevanju še seno pozne prve košnje in nato lahko še seno druge in tretje košnje. Če je skedenj dosti visok, za sušenje sena potom prezračevanja na skednju ne potrebujemo več prostora, kakor pa za spravilo navadno sušenega sena. Za prezračevanje celoletnega pridelka sena iz 1 hektarja potrebujemo na skednju 20—25 m² prezračevalne površine. (bl)

Tržni razvoj v prvih pomladanskih tednih

Na splošno so letošnje prve vigredne cene klavne živine in prašičev na dunajskem tržišču St. Marx nekoliko boljše od lanskih. To velja predvsem za vole, telice in za prašiče. To je toliko boljše znamenje, ker je bila skupna ponudba zadnjih tednov pri goveji živini za ca. 2.000, pri prašičih pa za 13.000 komadov višja kakor pred letom dni.

Sejmi za govejo živino so od marca naprej v znamenju postopnega zbolj-

Vsaka enoletna detelja ni Aleksandrinka

Po 15. maju bo čas za setev Aleksandrinke. O tej detelji imamo iz preteklega leta tudi že pri nas nekaj izkušenj. O teh in pa na splošno o Aleksandrinki smo lani in letos že pisali.

Ponekod pa se je pokazalo, da Aleksandrinka ni dala treh košenj na leto, kakor jih to običajno daje, temveč samo eno košnjo. Ko so iskali vzrok, so spoznali, da niso dobili semena prave Aleksandrinke z latinskim imenom *Trifolium Alexandrinum*, temveč seme podobne enokošne detelje z imenom *Trifolium squarosum*. Slednja daje le eno košnjo in je zaradi tega kot krmna rastlina predraga. Spričo tega primera je prav, da pri nakupu Aleksandrinke zahtevamo potrdilo o kvaliteti in da se prepričamo, če ima svoje pravo ime *Trifolium Alexandrinum*.

Iz Nemčije poročajo, da so v Schwarzwaldu z Aleksandrinko pridelali 540 do 550 q zelenja po hektarju. V nižjeavstrijskem Waldviertlu pa je Aleksandrinka dala 94 q sena po hektarju. V sušnih predelih Aleksandrinko radi napadejo bolhači, ki pa jih je mogoče uničiti z Gesarolom. Prezgodaj sejana Aleksandrinka počasi raste in rada zaplevi. V takih primerih jo je treba prvič predčasno pokositi in daje potem drugi odkos tudi 250 do 300 q zelenja po hektarju.

Z Intertolom obvarujemo korožo pred vranami

Največja nadloga korože, preden vznikne iz zemlje, so vrane. Doslej še ni učinkovitega sredstva, ki bi seme korože obvarovalo pred vranami. Pred nedavnim pa sem bral, da je Intertol, ki ga rabimo za pleskanje silosov, v stanju, da obvaruje korožna zrna v zemlji pred vranami.

Pred sajenjem je treba namočiti korožo v Intertolu, jo posuti s suho prstjo in dobro premešati ter jo posaditi. Vrane pustijo tako korožo v miru. Miba

Opremimo poslopja s strelovodi

Večje vrednote kot toča uničuje kmetu strela. Avstrijsko kmetijstvo je vsled udara strele v letu 1954 utrpelo 13.4 milijona šilingov škode. V tej škodi je Koroška prizadeta s 3.43 milijona šilingov. Ker je večina kmetij proti požaru (ki mu je velikokrat vzrok strela) preizkusno zavarovana, lahko trdimo, da mora večina bremen te škode nositi prizadeti kmetovalec sam, kajti — kakor vsak vé — zavarovalnice so pri oceni škode zelo stroge in skope.

Danes, ko postaja za denar vedno trši, udar strele marsikaterega kmeta lahko gospodarsko uniči. Zato postaja zavarovanje proti udaru strele vedno važnejše. Najboljše zavarovanje pa je oprema poslopj s strelovodi. Njihovo pravilno napeljavo posreduje Deželna komisija za obvarovanje pred požari (Landeskommission für Brandverhütung, Abteilung I) v Celovcu, St. Ruprechtstr. 7.

Opremo poslopj s strelovodi pospešujejo vse zavarovalnice. Kmetom dajejo za napeljavo strelovodov enkratno subvencijo v višini 25 %, na zavarovalnino (premijo) pa še tekoči rabat v višini 10%. Spričo tega oprema poslopj s strelovodom nikakor ni težka obremenitev. V strelovod vloženi denar je že po par letih vrnjen.

Poslužimo se teh prednosti, omejimo nevarnost škode po udaru strele in opremimo poslopja s strelovodi.

Nedelja v prašičjem hlevu

V številnih nemških poskusnih zavodih krmijo prašiče v nedeljah samo enkrat, in sicer zjutraj. Zvečer jih ne krmijo. Kakor poroča Kmetijski tednik iz Westfalske, se vsled tega pitovna doba ne podaljša niti ni izraba krme zaradi poldnevnega tedenskega posta slabša.

Dajmo prednost traktorju s hidravliko

Traktor s hidravliko je za 5000 šil. dražji od običajnega traktorja. To in pa premalo poznanje prednosti pri delu z orodji, priključenimi na hidravliko, sta vzrok, da več kot polovica kmetijskih traktorjev še vedno nima hidravlike in da dela z orodji, ki jih obeša na traktor.

Kljub svojim 5.000 šilingom, ki jih stane hidravlika, je taka mehanizacija poljskega dela cenejša kakor pa brez nje. Priključki k traktorju s hidravliko so čestokrat cenejši od priključkov za obešanje na traktor. Račun je za 15 PS traktor približno naslednji:

	cene priključka na hidravliko	brez hidravlike
dvobrazden plug	3.650,—	4.960,—
ogrodnik	3.455,—	3.860,—
jamičkar	785,—	
okopalnik	910,—	
osipalnik	1.170,—	
kultivator	1.275,—	3.810,—
trodelna brana	2.510,—	1.620,—
obračalnik-zgrabljalnik	9.865,—	11.600,—
stroj za sajenje krompirja	4.875,—	9.900,—
izkopalnik za krompir	3.600,—	3.850,—
	32.095,—	39.600,—
hidravlika	5.000,—	—
	37.095,—	39.600,—

Največja prednost pa je brez dvoma v tem, da prav hidravlika šele omogoča okopavanje in osipavanje na polju s traktorjem. To odtehta tudi na manjših kmetijah,

ki stroja za sajenje krompirja ne kupijo, nekoliko večji izdatek, ki ga zahteva hidravlika na traktorju.

Proti naklepom velekapitala

veleposesti

veletrgovine

bomo volili stranko delovnega človeka — SPÖ!

ševanja cene predvsem za vole, telice in krave, manj vidno se je zboljšala cena bikov. Dočim so na predvelikonočnem sejmu dosegli 8.50 — 11.40 za vole, 9.— do 11.20 za bike, 9.— — 11.40 za telice in 7.— — 9.20 za krave, so v drugi polovici aprila plačevali:

	16. 4.	30. 4.
vole	9.— — 11.50	9.50 — 11.70
bike	9.— — 11.20	9.20 — 11.40
telice	9.50 — 11.20	9.80 — 11.50
krave	7.30 — 9.40	7.50 — 9.80

za kg žive teže. Na Koroškem so vole, bike in telice plačevali po 9.— — 10.— šil., krave pa po 7.— — 9.—. Bolj živahno kakor v zimskih mesecih in v lanskim pomladu so se zanimali za koroško živino kupci iz Dunaja, Bregenza, Italije in Nižje Avstrije. Od velike noči naprej je bilo v te predle prodanih 430 glav, večinoma mladi biki in starejši voli. Mlade z mesom naložene

gi razred po 12.48 — 12.71 in tretji razred po 11.60 — 12.45. Te cene so pri prvem razredu za 20 — 60 grošev, pri drugem pa za 20 grošev nižje od marčnih cen; tretji razred pa so plačevali po 10 — 20 grošev boljši, kakor marca meseca.

Na Koroškem so plačevali pitance po 11.— — 12.— šil. V zadnjih tednih je bila odprodaja pitancev na Dunaj slabša kot v februarju in marcu, z Bregenzem in Italijo pa se je odprlo novo tržišče za koroške pitance. Kljub temu je bilo od velike noči izven dežele odprodanih komaj 500 pitancev. V Italijo ima sicer Koroška dovoljen izvoz 500 pitancev, ker pa plačujejo Italijani na meji samo po 10.— šil., je ta izvoz mogoč samo, če prispeva država 150.— šil. na izvoženega prašiča. Vsled tega je na račun tega kontingenta Koroška do konca aprila izvozila šele 54 pitancev.

Pujske so v Celovcu plačevali po 17.— do 18.— šil., tekače pa po 16.— šil.

Maršal Tito v Franciji

V ponedeljek je prispel maršal Tito s posebnim vlakom v Pariz, kjer ga je na postaji pozdravil predsednik francoske republike Coty. V spremstvu maršala Tita so njegova soproga Jovanka, državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, generalni tajnik predsednika republike dr. Jože Vilfan, generalni podpolkovnik Miloš Šumonja in generalmajor Milan Želj.

Med svojim šestdnevni obiskom si bodo jugoslovanski gostje ogledali razne zanimivosti predvsem Pariza in okolice, v zunanjem ministrstvu pa so predvideni razgovori med jugoslovanskimi in francoskimi politikami.

Prvi dan bivanja v Parizu je predsednik Coty podelil maršalu Titu najvišja francoska odlikovanja. V odloku o podelitvi odlikovanj je med drugim rečeno: Kot

dober politični voditelj in vojak, je Tito s svojim osebnim pogumom, z voditeljsko sposobnostjo, z neomajnim patriotizmom in organizatoričnimi sposobnostmi uspel vzbuditi v jugoslovanskem ljudstvu duha upora proti nasilju okupatorjev. Potem ko je od leta 1941 do 1944 junaško kljuboval sedmim zaporednim ofenzivam regularne armade tretjega Reicha in drugim nacističnemu režimu podvrženim vojaškim formacijam, je v avgustu leta 1944 z zadnjo odločilno protiofenzivo ustvaril pogoje za dokončno osvoboditev celotnega jugoslovanskega ozemlja. Na ta način je v tem boju, ki bi bil vreden epa, maščeval barbarski napad nemških oddelkov na njegovo deželo in tako s slavno udarno silo doprinesel k zmagi zaveznikov v boju za osvoboditev izpod hitlerjevske nadoblasti.

Hammarskjöldov povratek v New York

Generalni sekretar Organizacije združenih narodov Hammarskjöld, ki je s svojo misijo na Srednjem vzhodu dosegel vsaj začasno pomiritev med Izraelom in arabskimi deželami, je bil ob svojem povratku v New York deležen nadvse prisrčnega sprejema. Udeležba številnih diplomatov in novinarjev ob sprejemu na letališču je pričala, da pripisujejo Združeni narodi položaju na Srednjem vzhodu izredno velik

pomen, zato je tudi razumljivo, da se je Hammarskjöldov povratek spremenil v veliko politično manifestacijo Združenih narodov.

V imenu Varnostnega sveta je Hammarskjöld pozdravil na newyorškem letališču sedanji predsednik jugoslovanski delegat dr. Jože Brilej in mu izrazil hvaležnost za njegove napore za mir in mu čestital k doseženim uspehom.

Atlantski pakt razširja svoj delokrog

Na nedavnem zasedanju sveta ministrov Atlantskega pakta v Parizu je prišlo prvič do izraza dejstvo, da si tudi na Zapadu utira pot spremenjeno gledanje na sovjetsko politiko, kakršna se je začela kazati po notranje-političnih spremembah v Sovjetski zvezi. Kljub nadaljnjemu nezaupanju s strani ameriškega zunanega ministra Dullesa je bila izražena pripravljenost zapadnih držav, da s Sovjetsko zvezo najdejo zadovoljivo ureditev mednarodnih problemov. Na podlagi tega razvoja v političnih krogih ne izključujejo možnosti, da bodo sprožili novo diplomatsko

pobudo za nadaljnje zблиžanje med Vzhodom in Zapadom.

V glavnem pa so predstavniki 15 držav članic razpravljali o potrebi po čim tesnejšem sodelovanju na gospodarskem in političnem področju ter s tem o razširitvi dosedanje obrambne organizacije v splošno zvezo držav. Temu cilju služi tudi predlog, ki ga je v imenu predsednika Eisenhowerja posredoval Dulles in ki predvideva ustanovitev stalne »atlantske vlad«, katera naj bi koordinirala celotno zapadno politiko.

Nekaj številok iz demografskega poročila OZN

Demografsko letno poročilo Organizacije združenih narodov za leto 1955 navaja, da je znašalo število svetovnega prebivalstva leta 1954 2 milijardi 652 milijonov ljudi. V Aziji brez ozemlja Sovjetske zveze jih živi 1,4 milijarde, v Evropi 404 milijone, v obeh delih Amerike 214 milijonov, v Sovjetski zvezi 214 milijonov, v Afriki 210 milijonov in 14,4 milijona v Oceaniji.

Najbolj številno obljudene dežele na

svetu so Kitajska s 583 milijoni prebivalcev, Indija s 377 milijoni, Sovjetska zveza z 214 milijoni, Združene države Amerike s 162 milijoni, Japonska z 88 milijoni, Indonezija z 81 milijoni ter Pakistan s 30 milijoni prebivalcev. V mestih živi največ ljudi v Islandski in Angliji, kjer je več kot 70 odstotkov mestnega življa. V Franciji živi 56 odstotkov, v Združenih državah Amerike pa 64 odstotkov vsega prebivalstva v mestih.

Največja mesta na svetu so New York z 12,3 milijona prebivalcev, nato sledi London z 8,3 milijona, Tokio s 6,3 milijona, Shanghai s 6,2 milijona, Pariz s 4,8 milijona. Med 51 mesti na svetu, ki štejejo več ko milijon prebivalcev, jih je 19 v Evropi, 18 v Severni in Južni Ameriki, 12 v Aziji in 2 v Oceaniji. Statistika navaja tudi, da živi v evropskih in ameriških mestih več žena kakor moških, dočim je v Aziji ravno obratno.

Najdaljšo življenjsko dobo pripisujejo Holandcem, kjer je povprečna življenjska doba 71 let, najkrajšo pa Indijcem z 32 leti povprečne starosti. Najdalje žive ljudje v severni in srednji Evropi, povprečno pa živijo ženske po 7 let dalje, kakor moški.

Na mednarodnem šahovskem turnirju v Amsterdamu

Ruski velemejster Vasilij Smislov je zmagal na mednarodnem šahovskem turnirju v Amsterdamu. Z zmago si je pridobil pravico, da se bo smel na šahovskem turnirju v Moskvi, ki bo leta 1957, boriti s svetovnim šahovskim prvakom Botvnikom za svetovno prvenstvo.

Lahke cigarete

Že na dunajskem pomladanskem velesejmu so navajali, da bo prišla v promet sorta zelo lahkih cigaret avstrijske tobačne režije. Cigarete »La Favorite« bodo proizvajali iz posebno lahkih orientalskih tobakov ter bodo opremljene s filtrom. Cigareta bo vsebovala 0,3 odstotka nikotina ter bo lahkješa, kakor je »Smart«. Pri kajenju s filtrom se bo od količine izločilo še 30 odstotkov nikotina. »La Favorite« bodo pričeli razpečavati ob binokostih ter bo stal komad 40 grošev.

Tudi to se primeri

Na Koroški cesti v Innsbrucku je neki enaindvajsetletni fant šel pod okno svoje izvoljenke, ali točneje povedano, pri kletnem oknu je zlezal v poslopje. Nočni pasanti, ki so ga opazovali, so menili, da je fant kakšen vlomilec, ki je pri kletnem oknu vdrl v hišo. Alarmirali so policijo, ki se je nemudoma podala na kraj dejanja. Mladi mož in nevesta sta bila seve jako začudena ob tako nepričakovanem obisku.

Plastika, umetno blago
linolej, blago za dekoracije, preproge
KLAGENFURT — CELOVEC 8. Maistrasse 11 Telefon 30-87

NEDELKO

KLAGENFURT — CELOVEC 8. Maistrasse 11 Telefon 30-87

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 19.45, 22.00.

Sobota, 12. maj:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 10.00 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.30 Pozdrav nate — 16.15 Odlični izbor — 17.10 Glasba iz filmov — 18.30 Po dolinah in planinah naša pesem se glasi (slov.).

Nedelja, 13. maj:

6.20 Veseli muzikantje — 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) 8.20 Oddaja za kmete — 9.10 Godba na pihala — 11.05 Veselo petje — veselo igranje — 14.30 Pozdrav nate — 17.00 Novi dunajski radijski orkester igra k materinskemu dnevu — 17.30 Najboljše za vaše goste — 18.30 Valčki — 19.30 Športna poročila — 20.00 Ljudske melodije.

Ponedeljek, 14. maj:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Zapiski iz domovine — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Preljubo veselje, oj, kje si doma? (slov.) — 16.35 Znanje za vse — 18.45 Za našo vas (slov.) — 20.00 Lepo se govori z...

Torek, 15. maj:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Medicinska vpra-

šanja od danes — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Zbori pojejo (slov.) — 15.30 Oddaja za žene — 16.35 Znanje za vse — 20.10 Avstrija, dežela glasbe.

Sreda, 16. maj:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Iz ženskega sveta — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Zaključne akademije gospodinjskih šol (slov.) — 16.35 Znanje za vse — 18.45 Za naše malčke (slov.) — 20.10 Pošta vabi.

Četrtek, 17. maj:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Avstriji v inozemstvu — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Slikar brezjanske dobe (slov.) — 15.30 Oddaja za žene — 16.35 Znanje za vse — 18.45 Oddaja za kmete — 20.10 Veselo igra.

Petek, 18. maj:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Domovina in čas — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje —

12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Trdi orehi (slov.) — 16.35 Znanje za vse — 18.45 Okno v svet (slov.) — 20.10 „Evridika“ od Jeana Anouilha.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 12. maj:

7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Za dom in žene — 11.45 Pojte z nami, otroci! — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Odlomki iz opere Traviata — 13.35 Malo od včeraj in malo od danes — 14.30 Pionirski kotiček — 17.15 Zeleli ste — poslušajte! — 18.00 Okno v svet — 18.15 Umetne pesmi poje mladinski zbor — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 13. maj:

6.00 Vesele in poskočne za prijetno nedeljsko jutro — 7.35 Igrajo veliki zabavni orkestri — 8.00 O športu in športnikih — 9.00 Otroška predstava — 10.00 Družinski pogovori — 13.30 Za našo vas — 15.15 Zeleli ste — poslušajte! — 16.30 Obisk na Akademiji za likovno umetnost — 20.00 Operni koncert — 21.00 Kulturni razgledi.

Ponedeljek, 14. maj:

6.20 Naš jedilnik — 11.05 Radijska šola — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 13.35 Revija francoskih popevk — 15.15 Partizanske pesmi in koračnice — 15.40 Še pomnite tovariši, Karel Prusnik: Dnevi svobode — 17.15 Zeleli ste — poslušajte! — 20.00 Mladinska oddaja — 20.15 Simfonični koncert orkestra Slovenske Filharmonije.

Torek, 15. maj:

6.20 Naš jedilnik — 11.45 Cicibanom — dober dan! — 12.00 Zbori, ansambli in solisti pojo narodne in domače pesmi — 12.30 Kmetijski nasveti — 14.30 Modni kotiček — 14.40 Igra zabavni orkester Radia Ljubljana pod vodstvom Wilhelma Dumke iz Graza — 17.15 Zeleli ste — poslušajte! — 18.00 Zunanje-politični feljton — 20.10 Slovenske narodne.

Sreda, 16. maj:

6.20 Naš jedilnik — 11.35 Radijska šola — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 14.05 Radijska šola — 15.40 Utrinki iz literature — 17.15 Zeleli ste — poslušajte! — 18.15 Igra tamburaški orkester — 18.30 Za dom in žene — 18.40 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor — 20.00 Konzul, glasbena drama (Menotti).

Četrtek, 17. maj:

6.20 Naš jedilnik — 11.05 Za dom in žene — 11.15 Z glasbo po svetu — 12.30 Kmetijski nasveti — 14.30 Nove knjige — 14.40 Umetne pesmi poje Ljubljanski komorni zbor — 17.15 Zeleli ste — poslušajte! — 18.30 Družinski pogovori: O izbiri poklica — 20.00 Kulturni obzornik — 20.15 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 18. maj:

6.20 Naš jedilnik — 11.45 Cicibanom — dober dan! — 12.00 Slovenske pesmi — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.35 Pester operni spored — 14.30 Zanimivosti doma in po svetu — 17.15 Zeleli ste — poslušajte! — 18.15 Pojo Fantje na vasi — 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.30 France Marolt in slovenska narodna pesem (spominška oddaja ob 5. obletnici smrti).